

Plan van aanpak

Ten behoeve van de aanbevelingen uit het rapport van
de commissie Helsloot d.d. 15 april 2009
“Evaluatie van de brand in De Punt op 9 mei 2008”

Dit plan van aanpak is geschreven door ing. F.Th.M. Schumacher van Articus BV in opdracht van de gemeente Tynaarlo.

© Articus BV, 19 augustus 2009

Plan van aanpak van aanbevelingen “evaluatie van de brand in De Punt op 9 mei 2008”

IHOUDSOPGAVE:

1. Inleiding.....	blz. 2
1.1 Leeswijzer	
2. Gemeente Tynaarlo.....	blz. 4
2.1 Nazorg	
2.2 Crisiscommunicatie	
3. Hulpverleningsdienst Drenthe.....	blz. 5
3.1 Selectiebeleid	
3.2 Procedures	
3.3 Opleiden, oefenen en bijscholing	
4. Directeuren overleg veiligheid.....	blz. 8
4.1 Commandostructuur	
4.2 Planvorming	
4.3 Opleiden, oefenen en bijscholing	
5. Coördinerend gemeentesecretaris.....	blz. 10
5.1 Crisiscommunicatie	
6. Regionale politie Drenthe.....	blz. 11
6.1 Identificeren	
Bijlage 1: Overzicht van uitvoeringsverantwoordelijken en de gevaagde acties.....	blz. 12
Bijlage 2: Overzicht van de conclusies en aanbevelingen uit het rapport en de deelonderzoeken met een overzicht van de voorgestelde acties en uitvoeringsverantwoordelijkheden.....	blz. 20

1.0 INLEIDING

Op 9 mei 2008 brak in de vroege middag een brand uit op een jachtwerf in De Punt. De brand karakteriseert zich door een ongewone felle branduitbreiding waardoor drie brandweermensen volledig verrast worden en voor hen fataal afloopt.

Het college van burgemeester en wethouders hebben door de commissie Helsloot onderzoek laten verrichten naar de manier waarop het crisismanagement en de nazorg hebben gefunctioneerd tijdens en na deze brand. De commissie onder leiding van prof. dr. I. Helsloot geeft een uitgebreide analyse wat goed gegaan is en wat verbetering behoeft. Het college wil hier lering uit trekken.

De commissie Helsloot komt tot een overwegend positieve slotsom. De betrokken brandweerfunctionarissen valt in de ogen van de commissie niets te verwijten en de rampbestrijdingsorganisatie heeft naar vermogen gepresteerd. De gemeente heeft de nazorg, na de eerste uren, goed opgepakt.

In het rapport van de commissie Helsloot worden totaal 74 conclusies en aanbevelingen gedaan waarvan er 10 als eindconclusies zijn opgenomen in het hoofdrapport. De conclusies en de aanbevelingen die de commissie doen, ziet de gemeente als leermomenten. Dit plan van aanpak dient om de conclusies en aanbevelingen te bundelen naar te implementeren acties voor de gemeente zelf en voor de hulpverlenende diensten in Drenthe. De gemeente Tynaarlo kiest ervoor om de “Koninklijke weg” te volgen. Dit houdt in dat de gemeente haar natuurlijke partners binnen de grenzen van de provincie Drenthe benadert om de geformuleerde acties te implementeren dan wel verder uit te zetten. Daarom wil zij dit plan van aanpak aanbieden aan het bestuur van de veiligheidsregio Drenthe en het regionaal college van de politie Drenthe als de twee organisaties die de implementatie van de leermomenten kunnen doorvoeren. De veiligheidsregio omvat het veiligheidsbestuur en het directeuren overleg veiligheid. Het veiligheidsbestuur wordt gevormd door de burgemeesters van de gemeenten in Drenthe en het directeuren overleg veiligheid door de coördinerend gemeentesecretaris als vertegenwoordiger van de gemeenten, tevens voorzitter, de regionaal commandant brandweer, de directeur GHOR en de korpschef van politie. Als uitvoerend orgaan kent de veiligheidsregio de hulpverleningsdienst Drenthe, waarin opgenomen zijn de brandweer in Drenthe, de GHOR, en het multidisciplinair veiligheidsbureau. Om pragmatische redenen worden in het plan van aanpak de relevante diensten en samenwerkingsverbanden direct geadresseerd en gevraagd de te implementeren acties door te voeren dan wel verder uit te zetten.

De gemeente verzoekt de twee bestuurlijke gremia de gemeente met regelmaat op de hoogte te houden van de voortgang van de implementatie van de leermomenten. De gemeente hecht er veel waarde aan dat de leermomenten een bijdrage leveren aan een versterkt optreden van het crisismanagement in de toekomst. Zij ziet haar partners binnen de grenzen van de provincie Drenthe als ambassadeurs van de leermomenten en verwacht van hen coöperatie om de leermomenten daadwerkelijk en op korte termijn door te voeren.

De gemeente biedt het rapport van de commissie Helsloot verder aan de minister van Binnenlandse Zaken, de commissaris van de koningin van de provincie Drenthe en de burgemeester van de Drentse

gemeenten, alsmede de hulpverleningsdienst Drenthe, de regionale politie Drenthe en de GGD Drenthe.

De gemeente wil haar ervaringen delen met geïnteresseerden in en betrokkenen bij de crisisbeheersing en zal verzoeken daartoe honoreren. De gemeente verzoekt de HVD Drenthe de specifieke brandweeraanbevelingen en ervaringen breed te delen binnen de brandweer in Nederland en het rapport door te leiden naar de Nederlandse Vereniging voor Brandweezorg en Rampenbestrijding (NVBR).

1.1 Leeswijzer

In het plan van aanpak zijn alle conclusies en aanbevelingen geclusterd tot acties voor een uitvoeringsverantwoordelijke dienst of samenwerkingsverband. De uitvoeringsverantwoordelijken zijn de gemeente zelf, de Hulpverleningsdienst Drenthe (HVD Drenthe), het directeuren overleg veiligheid (DOV) van de veiligheidsregio Drenthe, de coördinerend gemeentesecretaris als vertegenwoordiger van de gemeentelijke kolom binnen het crisismanagement in Drenthe en de regionale politie Drenthe.

In de navolgende paragrafen wordt een aantal van de gevraagde acties op hoofdlijnen toegelicht. Een aantal acties worden niet toegelicht omdat deze voor zich spreken maar zijn wel opgenomen in het resumé te vinden onder elke paragraaf alsmede in bijlage 1. De beschreven acties in de paragrafen zijn acties die voornamelijk voortvloeien uit de 10 conclusies van het hoofdrapport. Van deze 10 conclusies zijn er 7 in een actie omgezet en de overige 3 (conclusienummers 7, 8 en 9) zijn feitelijk een waarneming waarvan kennis kan worden genomen. In de onderstaande paragrafen zijn een aantal acties uit aanbevelingen, die enkel in de deelrapporten zijn opgenomen, beschreven omdat deze essentieel zijn voor het functioneren van de crisisbeheersings- en rampbestrijdingsorganisatie in Drenthe. De aanbeveling over de commandostructuur is hier een voorbeeld van.

In bijlage 1 zijn alle acties per uitvoeringsverantwoordelijke opgenomen, gedistilleerd uit de conclusies en aanbevelingen uit het onderzoeksrapport. In het overzicht wordt de relatie gegeven met de relevante conclusies en aanbevelingen. Deze bijlage is vooral bedoeld voor deze diensten om een snel overzicht te hebben welke acties zij geacht worden op zich te nemen.

In bijlage 2 zijn alle 74 conclusies en aanbevelingen in volgorde uit het rapport opgenomen met de te ondernemen acties en de uitvoeringsverantwoordelijken. Bijlage 2 is de verantwoording van het plan van aanpak omdat per conclusie en aanbeveling wordt aangegeven wat er mee gebeurt.

2.0 DE GEMEENTE TYNAARLO

In deze paragraaf wordt beschreven welke acties de gemeente Tynaarlo gaat uitvoeren om tot een versterking van de nazorg en de crisiscommunicatie tijdens en na een crisis te komen.

2.1 Nazorg

De rapportage van de commissie Helsloot maakt een onderscheid in de eerste uren na het ongeval en de uren daarna alsmede een onderscheid in de nazorg naar de getroffen families van de brandweermensen en de nazorg naar de collega brandweermensen.

In de eerste uren na het ongeval is de nazorg voor de nabestaanden onvoldoende uit de verf gekomen. In de hectiek van de eerste uren in combinatie met het ongeloof en de verslagenheid dat dit de brandweer van de gemeente Tynaarlo kon treffen, zijn keuzes gemaakt die later onhandig bleken. Zo bleek het aanzeggen van het overlijden van de drie brandweermannen door de commandant brandweer een sterk vertragende factor waardoor de families onnodig lang in onzekerheid bleven. De gemeente is hier zich bewust van en heeft de nabestaanden de excuses daarvoor aangeboden.

Terugkijkend naar de nazorg voor de nabestaanden blijken de eerste uren van cruciaal belang. Belangrijke leermomenten zijn zo spoedig mogelijk de nabestaanden te informeren en met zeer korte lijnen met hen te communiceren om ruis te voorkomen. Deze ervaringen kunnen voor een gedeelte omgezet worden naar een checklist waarin de zaken die in ieder geval geregeld moeten worden, zijn opgenomen. Deze checklist dient onderdeel te zijn van de procedure “vermissing eigen personeel”. De gemeente heeft ervaren dat nazorg aan nabestaanden “mensenwerk” is en de checklist heeft dus vooral een attentiewaarde.

Om een blijvende herinnering aan dit fatale incident te realiseren is een herdenkingssteen in De Punt geplaatst. In het najaar van 2009 wordt een herdenkingsboek uitgebracht. De jaarlijkse herdenking wordt voor een periode van tenminste 5 jaar gecontinueerd met een ingetogen plechtigheid. De gemeente zal de situatie bij de families en het korps voor enkele jaren monitoren en daar waar mogelijk begeleiden in de verwerking van de emoties. De structuur met de familiecontactpersoon blijft gehandhaafd en voor het korps zal een leidinggevende van de brandweer als intermediair naar de gemeente optreden. Door deze maatregelen wil de gemeente rust binnen de gemeenschap van Eelde/De Punt creëren waardoor er ruimte komt om de emoties te kunnen verwerken. De gemeente beseft dat dit enkele jaren kan duren.

Het begrafenisbijstandsteam (BBT) heeft wederom zijn goede diensten kunnen bewijzen. De leider van het BBT heeft inmiddels de aanbevelingen uit het rapport in zijn draaiboeken verwerkt.

De gevraagde acties zijn:

- 1. De gemeente Tynaarlo voorziet in het oprichten van een herdenkingsmonument en het realiseren van het herdenkingsboek. De jaarlijkse herdenking wordt voor tenminste 5 jaar georganiseerd met een ingetogen plechtigheid.*
- 2. De nabestaanden en het korps worden gemonitord en waar nodig wordt in begeleiding voorzien.*

3.0 DE HULPVERLENINGSDIENST DRENTH

In deze paragraaf wordt beschreven welke acties aan de Hulpverleningsdienst Drenthe gevraagd worden om tot een versterking van het kleinschalig en grootschalig repressieve optreden van de brandweer te komen.

3.1 Selectiebeleid

De onderzoekers van de commissie bevelen aan om de repressieve brandweerofficieren te selecteren op basis van competenties en de oefening en beoordeling van deze functionarissen aan te scherpen op brandtechnisch management. Ook stellen zij versterkt te investeren in de kwaliteit van (de voorbereiding van) beoogd leidinggevenden aan een grootschalige brandweerinzet. Hoewel het ongeval met de drie brandweermannen hiermee niet voorkomen had kunnen worden ziet de gemeente de noodzaak om het selectiebeleid aan te scherpen. Juist nu in een periode waarin de gezamenlijke gemeenten in Drenthe steeds meer haar brandweerofficieren in een regionaal piket laten functioneren, wordt het tijd in regionaal verband tot selectiebeleid te komen. Dit selectiebeleid dient tevens de onderofficieren te omvatten omdat zij het startpunt vormen van alle repressieve brandweerprocessen. De gemeente ziet hier een gedeelde verantwoordelijkheid van alle gemeenten in Drenthe en dus van het veiligheidsbestuur in Drenthe. Het selectiebeleid moet er toe leiden dat repressief leidinggevende brandweer(onder)officieren over competenties beschikken dat zij kleinschalige incidenten, de opschaling naar grootschalige incidenten en de grootschalige incidenten kunnen managen. De burgemeester van de gemeente Tynaarlo is qualitate qua lid van het veiligheidsbestuur Drenthe en vertegenwoordigt daarmee de gemeente in het veiligheidsbestuur. De gemeente, middels de burgemeester, draagt zorg dat het selectiebeleid voor brandweerofficieren op de agenda komt van het veiligheidsbestuur Drenthe waarna de HVD Drenthe uitvoering kan geven aan het formuleren en uitvoeren van het selectiebeleid voor brandweer(onder)officieren.

3.2 Procedures

Een belangrijk punt uit het rapport zijn de aanbevelingen om te komen tot een procedure voor de buitenaanval en een procedure voor vermissing van eigen personeel. Vrij snel na het ongeval heeft de brandweer in Drenthe reeds een werkinstructie binnen-/buitenaanval vastgesteld in afwachting van een landelijk vast te stellen procedure. Inmiddels ziet de gemeente dat de discussie rondom de binnen- en buitenaanval binnen brandweer Nederland sterk is toegenomen. De gemeente vraagt aan de directeur van de HVD Drenthe om dit onderwerp binnen brandweer Nederland op de agenda te houden en te bevorderen dat het bestuur van de Nederlandse Vereniging voor Brandweezorg en Rampenbestrijding (NVBR) een procedure voor de buitenaanval vaststelt.

Een procedure “vermissing eigen personeel” heeft landelijk gezien nog weinig aandacht. Enerzijds komt dit omdat het opstellen van een dergelijke procedure door de wisselende omstandigheden waarin de ongevallen plaats vinden, het moeilijk maakt een algemeen geldende procedure te formuleren. Anderzijds lijkt het een ontkenning te zijn van het feit dat er slachtoffers kunnen vallen binnen de brandweerorganisatie. Eigen veiligheid is een hoog goed binnen de brandweer maar dat heeft zich nog niet geuit in een procedure die gevolgd kan worden op het moment dat personeel vermist wordt. De gemeente dringt er bij de directeur van de HVD Drenthe op aan zorg te dragen

dat een procedure tenminste voor Drenthe wordt vastgesteld in de gedachte dat een landelijk vastgestelde procedure en beoefening hiervan van grote importantie is.

Met betrekking tot de nazorg naar de brandweermensen hebben de onderzoekers een positieve indruk gekregen van het BOT (BedrijfsOpvangTeam) van de brandweer in Drenthe. Zij doen aanbeveling om de organisatie rondom het BOT duidelijker te structureren. Het gaat hier bijvoorbeeld om de rol van de traumapsycholoog en de coördinator van het BOT. De gemeente wil dit leermoment overdragen aan het BOT omdat de opmerkingen zich goed lenen om verwerkt te worden in het draaiboek van het BOT van de brandweer in Drenthe. De gemeente verzoekt de Hulpverleningsdienst (HVD) Drenthe om deze aanbevelingen te verwerken in het draaiboek van het BOT.

3.3 Opleiden, oefenen en bijscholing

Opleiden, oefenen en bijscholen van brandweerpersoneel is een belangrijke voorwaarde om tot een kwalitatief hoogstaand brandweerproduct te komen. De onderzoekers van de commissie bevelen aan om hier versterkt in te gaan investeren. Het Besluit kwaliteit brandweerpersoneel als een van de uitvoeringsbesluiten van de Wet op de Veiligheidsregio's (deze wordt per 1 januari 2010 van kracht) geeft regels waaraan brandweerpersoneel moet voldoen. In het verlengde hiervan wordt er al reeds enkele jaren binnen brandweer Nederland gewerkt aan een vernieuwing van het opleidingsbeleid. Inmiddels is er gestart met een aantal pilots om het nieuwe systeem te testen. Een belangrijk uitgangspunt van het nieuwe systeem is het "leven lang leren" (long life learning loupe). Dit betekent dat brandweermensen gedurende de hele loopbaan gemonitord en beoordeeld zullen worden op het persoonlijk functioneren. Dit systeem wordt ook in Drenthe geïntroduceerd. Een belangrijke voorwaarde om dit systeem te kunnen benutten is dat er een selectiebeleid voor brandweerofficieren is vastgesteld en dat de HVD de mogelijkheid heeft consequenties te kunnen verbinden aan het functioneren van brandweerofficieren in Drenthe. Ook hier ziet de gemeente een gedeelde verantwoordelijkheid van de gezamenlijke gemeenten in Drenthe. De burgemeester draagt zorg als lid van het Veiligheidsbestuur Drenthe dat de voorwaarden om tot een effectieve uitvoering te komen van een regionaal opleidings-, oefen- en bijscholingsbeleid voor brandweerofficieren op de agenda komt van het veiligheidsbestuur waarna de HVD Drenthe uitvoering kan geven aan het uitvoeren van het opleidings-, oefen- en bijscholingsbeleid voor brandweerofficieren.

De gevraagde acties zijn:

- 1. De gemeente draagt zorg dat het selectiebeleid voor repressieve leidinggevenden brandweerofficieren op de agenda komt van het veiligheidsbestuur Drenthe waarna de HVD Drenthe dit beleid kan formuleren en uitvoeren.*
- 2. De gemeente vraagt de HVD Drenthe om bij het bestuur van de NVBR te bevorderen dat een landelijke procedure "buitenaanval" wordt vastgesteld.*
- 3. De gemeente dringt er bij de HVD Drenthe op aan om te komen tot een procedure "vermissing eigen personeel".*
- 4. De gemeente vraagt de HVD Drenthe de aanbevelingen over het BOT te verwerken in het draaiboek van het BOT.*
- 5. De gemeente draagt zorg dat de voorwaarden om tot een effectieve uitvoering te komen van een regionaal opleidings-, oefen- en bijscholingsbeleid op de agenda komt van het veiligheidsbestuur waarna de HVD Drenthe effectief uitvoering kan geven aan dit beleid.*
- 6. De gemeente verzoekt de HVD Drenthe het preventief onderhoudsbeleid van batterijen en portofoons te toetsen op mogelijke gebreken.*
- 7. De gemeente verzoekt de HVD Drenthe de procedures op bruikbaarheid en gebruikersvriendelijkheid te toetsen.*
- 8. De gemeente verzoekt de HVD Drenthe de aanbeveling om een landelijk platform voor bedrijfopvang teams (BOT) op te richten door te leiden naar de NVBR.*
- 9. De gemeente verzoekt de HVD Drenthe de aanbeveling om de ervaringen breed te delen binnen de gemeenten en de brandweer in Nederland door te leiden naar de NVBR.*

4.0 HET DIRECTEUREN OVERLEG VEILIGHEID

In deze paragraaf wordt beschreven welke acties aan de veiligheidsdirectie van de veiligheidsregio Drenthe gevraagd worden om tot een versterking van de multidisciplinaire samenwerking tijdens de crisisbeheersing en rampenbestrijding in Drenthe te komen.

4.1 Commandostructuur

Met de commandostructuur wordt bedoeld de verantwoordelijkheden, taken en rollen van het gemeentelijk beleidsteam (GBT), het regionaal operationeel team (ROT) en het commando plaats incident (CoPI). Dit is de commandostructuur die in een GRIP 3 fase gebruikt wordt. De onderzoekers van de commissie stellen in haar rapport het sturingsconcept voor deze structuur voor de regio Drenthe ter discussie. De structuur is meer gericht op de problematiek en capaciteiten van de grootstedelijke gebieden en minder handzaam in plattelandsregio's zoals Drenthe. De onderzoekers willen fundamenteel dit sturingsconcept herzien. De onderzoekers concluderen dat dit landelijk opgepakt zou moeten worden maar bevelen in het bijzonder aan om, zolang het landelijke model nog niet aangepast is, de betrokken functionarissen met de beperkingen van het systeem te leren omgaan. De HVD Drenthe constateerde al in eerdere evaluaties dat de vigerende commandostructuur voor een plattelandsregio moeizaam hanteerbaar is. De HVD Drenthe heeft inmiddels overleg gehad met het ministerie van Binnenlandse Zaken om financiën beschikbaar te krijgen om onderzoek te laten verrichten naar een sturingsconcept voor een structuur die ook voor een plattelandsregio bruikbaar is. De gemeente vindt de mogelijke aanpassing van een dergelijk sturingsconcept een bestuurlijke aangelegenheid. De burgemeester als lid van het veiligheidsbestuur draagt er zorg voor dat dit onderwerp geagendeerd wordt voor het veiligheidsbestuur. Het initiatief van een dergelijk onderzoek dient gedragen te worden door het veiligheidsbestuur waarbij de veiligheidsdirectie het onderzoek kan begeleiden.

4.2 Planvorming

De onderzoekers van de commissie concluderen dat de multidisciplinaire planvorming in de regio Drenthe niet op alle onderdelen de operationele Drentse praktijk volgt. Ook hier zien de onderzoekers dat landelijk geldende planvorming, en overgenomen door Drenthe, teveel de grootstedelijke praktijk volgt. De onderzoekers bevelen aan dat de veiligheidsregio Drenthe in de eerste plaats voor zichzelf inzichtelijk moeten maken aan welke richtlijnen/eisen zij redelijkerwijs kan en wil voldoen. De gemeente ziet dit als een verantwoordelijkheid van het veiligheidsbestuur Drenthe om tot formulering te komen van de verhouding tussen de Drentse risico's en de operationele multidisciplinaire slagkracht. Conform de aanstaande wet op de Veiligheidsregio's dient het veiligheidsbestuur eenmaal in de vier jaar een beleidsplan vast te stellen waarin ondermeer het risicoprofiel en de operationele prestaties worden beschreven. Dit plan is de opvolger van het Regionaal Beheersplan Rampenbestrijding. Het nieuwe beleidsplan dient nog vastgesteld te worden. Tevens dient een crisisplan vastgesteld te worden die een omschrijving bevat van de organisatie, de verantwoordelijkheden, de taken en de bevoegdheden met betrekking tot de maatregelen en voorzieningen die de gemeente treffen inzake de rampenbestrijding en de crisisbeheersing. Dit plan is de opvolger van het gemeentelijke rampenplan.

De gemeente ziet het moment van de vaststelling van dit beleidsplan en het crisisplan als het moment waarop de Drentse operationele praktijk aan het papier wordt toegevoegd. In de voorbereiding hierop zullen de gemeenten en de operationele diensten een realistisch beeld moeten scheppen van de individuele en gezamenlijke operationele prestaties. De gemeente ziet hier een verantwoordelijkheid van het veiligheidsbestuur om de Drentse ambitie op het gebied van rampenbestrijding en crisisbeheersing zo pragmatisch mogelijk vast te leggen. Zij verzoekt het veiligheidsbestuur de aanbevelingen in dit kader over te nemen.

4.3 Opleiden, oefenen en bijscholen

De commissie heeft geconcludeerd dat het GBT er niet in geslaagd is om aan de weinig realistische planvorming en oefening te “ontsnappen” en tijdens het ongeval “hard gewerkt heeft maar weinig meters heeft gemaakt”. De commissie beveelt aan om de functionarissen van de verschillende teams realistisch opgeleid en geoefend moeten zijn en specifiek de inhoudelijke adviseurs van het bevoegd gezag. Zij willen bewuste aandacht voor de operationalisatie en internalisatie van de procedures. De hedendaagse praktijk van het multidisciplinaire opleiden en oefenen is een worsteling met de beschikbare tijd van functionarissen. De prioriteit die binnen organisaties aan het opleiden en oefenen wordt gegeven is zeer divers waardoor met name oefenprogramma’s weinig optimaal doorlopen kunnen worden. De veiligheidsdirectie heeft in haar jaarplan 2009 aangekondigd het aantal te beoefenen functionarissen te willen verminderen en de frequentie van de nog te beoefenen personen te willen verhogen. De gemeente ziet het opleiden en oefenen als een nadrukkelijke voorwaarde om de operationele kwaliteiten te kunnen bereiken. Zij vraagt de veiligheidsdirectie de opleidings-, oefen- en bijscholingsprogramma’s voor multidisciplinaire teams meer af te stemmen op realistische omstandigheden waarbij de nadruk dient te liggen op individuele en teamvaardigheden. De gemeente vraagt het veiligheidsbestuur toe te zien dat de betrokken organisaties (brandweer, GHOR, politie en gemeenten) voldoende prioriteit geven aan het opleiden, oefenen en het bijscholen.

In het kort:

- 1. De gemeente draagt zorg dat het initiatief tot een onderzoek voor een aanpassing van het sturingsconcept van de rampenbestrijdingsstructuur geagendeerd wordt voor het veiligheidsbestuur Drenthe. De veiligheidsdirectie begeleidt daarna het onderzoek.*
- 2. De gemeente vraagt het veiligheidsbestuur de aanbeveling om een realistische Drentse ambitie in het kader van de rampenbestrijding en crisisbeheersing te formuleren over te nemen en uit te werken.*
- 3. De gemeente vraagt het veiligheidsbestuur toe te zien dat de betrokken organisaties voldoende prioriteit geven aan het opleiden, oefenen en bijscholen.*
- 4. De gemeente vraagt de veiligheidsdirectie de opleidings-, oefen- en bijscholingsprogramma’s voor multidisciplinaire teams meer af te stemmen op realistische omstandigheden waarbij de nadruk ligt op individuele en teamvaardigheden.*
- 5. De gemeente vraagt de veiligheidsdirectie de multidisciplinaire procedures te toetsen op toepasbaarheid en gebruikersvriendelijkheid en zo nodig aan te passen.*
- 6. De gemeente informeert het bestuur van de Veiligheidsregio Drenthe over de snelheid van opkomen zodat bij toetsing door de Inspectie Openbare Orde en Veiligheid (OOV) hier rekening mee gehouden kan worden.*

5.0 DE COÖRDINEREND GEMEENTESECRETARIS

In deze paragraaf wordt beschreven welke acties aan de coördinerend gemeentesecretaris als vertegenwoordiger van de kolom gemeenten binnen het crisisbeheersing- en rampbestrijdingsorganisatie in Drenthe gevraagd wordt om tot een versterking van de crisiscommunicatie van de gemeenten te komen.

5.1 Crisiscommunicatie

De onderzoekers van de commissie komen tot de conclusie dat de gemeente Tynaarlo “zich met de juiste intentie en buitengewone inzet heeft gekwetend van haar voorlichtingstaak richting publiek en media”. Echter bleek ook bij dit incident dat crisiscommunicatie van een andere orde van grootte is dan de reguliere voorlichtingstaak van de gemeente. Zo zijn de kenmerken van de reguliere woordvoering snelheid, eerlijkheid en volledigheid terwijl bij crisiscommunicatie volledigheid pas na de crisis te formuleren is. De gemeente heeft zich gerealiseerd dat het vooral gaat om de snelheid in de informatieverstrekking.

Crisiscommunicatie is een gemeentelijke aangelegenheid mede door de essentiële rol van de burgemeester als boegbeeld van die gemeente. Om de burgemeester in deze rol te kunnen positioneren zijn een groot aantal medewerkers benodigd waaronder gespecialiseerde crisiscommunicatieadviseurs. De grootte van de gemeente Tynaarlo laat het niet toe dit allemaal zelf in huis te hebben dus is intergemeentelijke samenwerking op dit gebied noodzakelijk. Drenthe kent een voorlichterspool en deze is ook tijdens het incident in actie geweest. De onderzoekers doen aanbeveling om dit team allround op te leiden en te versterken met een piket voor hoogwaardige crisiscommunicatie. De gemeente vraagt de coördinerend gemeentesecretaris (de gemeentesecretaris van Emmen als vertegenwoordiger van de gemeentelijke kolom binnen de rampbestrijdingsstructuur) deze aanbeveling te verwerken in de organisatie van de voorlichterspool. De gemeente heeft ondervonden dat een gestructureerde voorlichterspool onontbeerlijk is. Zij dringt er bij de coördinerend gemeentesecretaris op aan de voorlichterspool van een heldere structuur te voorzien met een eenduidige aansturing. De pool wint aan kwaliteit als het zich ontwikkeld tot een organisatorische eenheid. Zo zal ondermeer een regionaal coördinator aangewezen moeten worden als aanspreekpunt voor een gemeente, daar waar het gaat om de inzet en continuïteit van de pool tijdens een inzet. Dit voorlichtingsteam voor crisis dient over een communicatiestrategie te beschikken die tijdens crises als leidraad kan dienen voor de overheidscommunicatie. Deze strategie dient met bestuurders (burgemeester en wethouders) regelmatig beoefend te worden om zich te kunnen voorbereiden op crisiscommunicatie en de inzet van de voorlichtingsteam. De burgemeester verzoekt het veiligheidsbestuur om financiën vrij te maken om dergelijke sessies jaarlijks te kunnen organiseren en hier prioriteit aan toe te kennen.

De gevraagde acties zijn:

- 1. De gemeente vraagt de coördinerend gemeentesecretaris de aanbevelingen over de opleidingen het piket van hoogwaardige communicatieadviseurs te verwerken in de organisatie van de voorlichterspool.*
- 2. De gemeente verzoekt de coördinerend gemeentesecretaris om de voorlichterspool te structureren tot een organisatorische eenheid met een eenduidige aansturing alsmede een communicatiestrategie te ontwikkelen.*
- 3. De gemeente verzoekt het veiligheidsbestuur financiën beschikbaar te stellen om jaarlijkse themasessies over crisiscommunicatie voor bestuurders mogelijk te maken.*

6.0 DE REGIONALE POLITIE DRENTHE

In deze paragraaf wordt beschreven welke actie aan de regionale politie Drenthe gevraagd wordt om tot een verbetering van het proces “identificeren van slachtoffers” als onderdeel van de rampbestrijdingsprocessen komen.

6.1 Identificeren

De commissie concludeert in haar rapport dat de politie en het Openbaar Ministerie hun rol met betrekking tot identificatie van de slachtoffers, aanzegging van de directe familie en het (doen communiceren over) het vrijgeven van de lichamen van de slachtoffers niet adequaat hebben vervuld. Missers gemaakt door de gemeente en de brandweer op die onderwerpen moeten in dat licht gezien worden. De commissie beveelt aan dat de regionale politie en het Openbaar Ministerie arrondissementsparket Assen de voorbereiding op haar taken die van directe invloed zijn op het welbevinden van de nabestaanden nadrukkelijk te evalueren. De gemeente heeft de effecten van de nazorg aan de nabestaanden aan den lijve ondervonden en ziet hier een nadrukkelijk leermoment. Juist in de eerste uren is een aantal zaken niet goed opgepakt waarbij vooral de nabestaanden niet de zorg hebben gekregen die zij verdienden. De gemeente vraagt de regionale politie hun rol tezamen met het OM tijdens het incident nadrukkelijk te evalueren.

De gevraagde actie is:

- 1. De gemeente vraagt de regionale politie nadrukkelijk hun rol tezamen met het OM met betrekking tot de identificatie van de slachtoffers, het aanzeggen en het vrijgeven van de lichamen tijdens het incident te evalueren.*

BIJLAGE 1

Overzicht van de uitvoeringsverantwoordelijken en de aanbevelingen die op hen van toepassing zijn.

De gemeente Tynaarlo

no.	Blz.	Gevraagde actie	Vanwege aanbeveling	Subaanbeveling(en)	nr.	Relevante conclusies
10.	28	<p><i>De gemeente Tynaarlo draagt zorg voor het oprichten van een herdenkingsmonument en het realiseren van het herdenkingsboek.</i></p> <p><i>De jaarlijkse herdenking wordt georganiseerd met een ingetogen plechtigheid. De nabestaanden en het korps worden gemonitord en waar nodig wordt begeleiding aangeboden.</i></p>	<p>De psychosociale nazorg is nog niet afgerond. Er komen nog emotionele momenten die vragen om begeleiding. De gemeente kan dit organiseren en zorgen voor begeleiding (richting brandweermensen, andere betrokken gemeentelijke functionarissen, maar met name ook richting nabestaanden). Daarnaast kan ze ontwikkelingen in verwerking bij zowel nabestaanden, brandweerlieden als andere betrokkenen monitoren. De organisatie met projectstructuur en vaste contactpersonen blijkt daarbij te werken. De gemeente kan (naar nabestaanden, naar eigen medewerkers) erkennen waar zaken mis zijn gelopen, sommige zaken zijn niet meer te repareren, erkenning kan wel voor afsluiting zorgen.</p>	<p>De brandweer Tynaarlo kan en moet actief haar leidende rol binnen de gemeenschap van Eelde "pakken". Ook voor de brandweer geldt dat zij moet begrijpen dat de rouwverwerking nog niet is afgerond. Ze moet/kan rekening houden met emoties, woede en verdriet, ook in de contacten onderling, met anderen en ook in de zorg voor de nabestaanden.</p>	69.	62. 67. 68.

De Hulpverleningsdienst Drenthe

no.	Blz.	Gevraagde actie	Vanwege aanbeveling	Subaanbeveling(en)	nr.	Relevante conclusies
1.	15	<p><i>De gemeente vraagt de HVD Drenthe om bij het bestuur van de NVBR te bevorderen dat een landelijke procedure "buitenaanval" wordt vastgesteld.</i></p>	<p>Er lijkt de onderzoekscommissie dan slechts ook één oplossing mogelijk en noodzakelijk: in industriële gebouwen en (opslag)loodsen moet de gangbare inzetprocedure worden omgedraaid: bij brand in een dergelijk object moet altijd een definitieve buitenaanval worden ingezet indien redding niet noodzakelijk is. Pas wanneer er eventueel voldoende extra eenheden en zekerheid is, kan in uitzonderingssituaties tot een binnenaanval worden besloten als er bijvoorbeeld daardoor grote aanvullende schade kan worden voorkomen. In de praktijk zal dit echter niet of nauwelijks meer voorkomen omdat de brand dan uitslaand zal zijn. Leerstof, opleiding en oefening moeten hierop worden aangepast.</p>	<p>De onderzoekers bevelen derhalve aan op grond van de bestaande kennis aan dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Branden in industriepanden door de brandweer altijd defensief worden benaderd, ❖ Bij verkenning in het kader van een defensieve inzet het gebruikte isolatiemateriaal bepaald wordt en daarop de inzet wordt gebaseerd, <p>De Nederlandse brandweer, en daarmee ook brandweer Tynaarlo, haar inzetprocedures conform aanpast.</p> <p>Naar de mening van de onderzoekers moeten, zoals al vermeld, de inzetprocedure voor industriepanden worden gewijzigd van "geen binnenaanval tenzij...". Aparte aanvalsplannen voor industriepanden zijn dan ook naar de mening van de onderzoekers niet aan de orde.</p>	11. 18.	

2.	16	<p><i>De gemeente dringt er bij de HVD Drenthe op aan om te komen tot een procedure "vermissing eigen personeel".</i></p> <p><i>De gemeente draagt zorg dat het selectiebeleid voor repressieve leidinggevenden brandweerofficieren op de agenda komt van het veiligheidsbestuur Drenthe waarna de HVD Drenthe dit beleid kan formuleren en uitvoeren.</i></p>	<p>De onderzoekscommissie beveelt:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Brandweer Nederland aan om te komen tot een goede procedure "vermissing eigen personeel en adviseert de gemeente Tynaarlo om deze te implementeren en te borgen. ❖ De gemeente Tynaarlo en de regionale brandweer Drenthe aan om de officieren te selecteren op basis van competenties en de oefening en beoordeling van officieren juist aan te scherpen op brandtechnische management. 	<p>De onderzoekers bevelen brandweer Nederland dan ook aan te komen tot een goede procedure "vermissing eigen personeel" en bevelen de gemeente Tynaarlo aan om deze vervolgens te implementeren. Verder bevelen de onderzoekers de gemeente Tynaarlo aan en de regionale brandweer Drenthe aan om de officieren te selecteren op basis van competenties en de oefening van officieren juist aan te scherpen op brandtechnisch terrein.</p> <p>Op landelijk niveau dient een werkbare procedure "vermissing eigen personeel" ontwikkeld en gevalideerd te worden door middel van praktijkproeven. De gemeente Tynaarlo dient deze vervolgens te implementeren.</p>	15.	65. 66.
3.	19	<p><i>De gemeente draagt zorg dat de voorwaarden om tot een effectieve uitvoering te komen van een regionaal opleidings-, oefen- en bijscholingsbeleid op de agenda komt van het veiligheidsbestuur waarna de HVD Drenthe effectief uitvoering kan geven aan dit beleid.</i></p>	<p>De onderzoekscommissie beveelt de brandweerregio aan om versterkt te investeren in de kwaliteit van (de voorbereiding van) beoogd leidinggevenden aan een grootschalige brandweerinzet. Het gaat hier nadrukkelijk zowel om individuele vaardigheden als het opereren in een team.</p>	<p>De onderzoekers bevelen echter aan om bij de oefeningen rekening te houden met de werkelijkheid waarbij er zeven of acht brandweermensen op een tankautospuiter zitten in plaats van de zes man volgens de landelijke inzetprocedure. Evenzo moet de werkelijkheid van vrije instroom van nakomers geoefend of verboden worden. In de gemeente Tynaarlo geldt in het bijzonder voor het nakomen van AS 3131 die soms als een bijna volwaardige tweede eenheid onder leiding van een bevelvoerder kan nakomen en soms als een transportmiddel voor twee nakomers. Verder bevelen de onderzoekers aan om de oefeningen ook een vorm van kwaliteitsmeting te koppelen zodat systematische feedback kan worden gegeven. Zeker op het niveau van bevelvoerders en officieren dient een warme beoordelingssystematiek tot stand te komen.</p> <p>Investeer in adequate voorbereiding op het grootschalig brandweeroptreden door beoogde leden van het compagniescommando en functionarissen van de regionale meldkamer.</p> <p>De onderzoekers zijn van mening dat voor een "veilige repressieve brandweerinzet" het noodzakelijk is "teamtraining", zoals bijvoorbeeld in de luchtvaart gebruikelijk, tot een standaard onderdeel te maken van het opleiden en oefenen voor grootschalig brandweeroptreden door brandweerofficieren en bevelvoerders.</p>	17.	21. 22. 23. 26.
13.	48	<p><i>De gemeente verzoekt de</i></p>	<p>Wel achten de onderzoekers het wenselijk dat het preventief</p>			

		<i>HVD Drenthe het preventief onderhoudsbeleid van batterijen en portofoons te toetsen op mogelijke gebreken.</i>	onderhoudsbeleid van batterijen en portofoons binnen de gemeente en regio Drenthe nog eens nader wordt bekeken in het licht van gemelde incidenten.			
28.	97	<i>De gemeente verzoekt de HVD Drenthe de procedures op bruikbaarheid en gebruikersvriendelijkheid te toetsen.</i>	Het verdient in de ogen van de onderzoekers aanbeveling in dit verband de geldende procedures tegen het licht te houden. Is de conclusie dat de procedures voldoende toereikend en gebruiksvriendelijk zijn, dan dient daar gewoonweg naar gehandeld te worden.			
70.	243	<i>De gemeente vraagt de HVD Drenthe de aanbevelingen over het BOT te verwerken in het draaiboek van het BOT.</i>	Het verdient aanbeveling om de organisatie rondom het BOT duidelijker te structureren. Wat is bijvoorbeeld de rol van de traumapsycholoog van het BBT de eerste week en de tijd daarna. Hoe wordt de (organisatorische maar ook psychosociale) begeleiding van het BOT ingevuld, de eerste week maar ook daarna? Wat wordt van de coördinator BOT verwacht? Hoe ligt de relatie tussen de coördinator BOT en de leidinggevende in de periode?	De primaire nazorg in de eerste uren na een ongeval met eigen personeel, verdient aandacht in de voorbereiding op de nazorg. Op (inter-)regionale schaal zou kunnen worden onderzocht welke functionarissen een dergelijke rol op zich kunnen nemen. Er kan niet van elke Ovd verwacht worden de competenties hiervoor in huis te hebben. Indien dat toch doel is, zal de opleiding, bijscholing en screening van Ovd's hierop aangepast moeten worden.	70.	
72.	247	<i>De gemeente verzoekt de HVD Drenthe de aanbeveling om een landelijk platform voor bedrijfsopvang teams (BOT) op te richten door te leiden naar de NVBR.</i>	Om landelijk te zorgen voor afstemming en uitwisseling bevelen de onderzoekers Brandweer Nederland (via de NVBR) aan om een landelijk platform voor bedrijfsopvangteams op te richten. Het wordt aanbevolen een verdere stap te overwegen, en wel voor de ondersteuning van dit platform, de bedrijfsopvangteams, en voor acute traumazorg in bepaalde omstandigheden een landelijke brandweer traumapsycholoog aan te stellen of de verbinding aan te gaan met een professioneel instituut om professionele inbreng waar nodig te kunnen garanderen.			
74.	249	<i>De gemeente verzoekt de HVD Drenthe de aanbeveling om de ervaringen breed te delen binnen de gemeenten en de brandweer in Nederland door te leiden naar de NVBR.</i>	De onderzoekers bevelen aan om de ervaringen van De Punt breed te delen binnen het veld van gemeenten en specifiek brandweer.			

Het directeuren overleg veiligheid

no.	Blz.	Gevraagde actie	Vanwege aanbeveling	Subaanbeveling(en)	nr.	Relevante conclusies
4.	21	<i>De gemeente vraagt de veiligheidsdirectie de multidisciplinaire procedures te toetsen op toepasbaarheid en gebruikersvriendelijkheid en zo nodig aan te passen.</i>	De commissie ziet daarmee twee zijdes van de medaille: in planvorming 'mag' enerzijds worden uitgegaan van een grote betrokkenheid en eigen initiatief van medewerkers zodat bijvoorbeeld in de planvorming uitgegaan kan worden van hogere opkomst dan op grond van (alleen) formele piketregelingen kan worden verwacht (als de omstandigheden van het incident bekend zijn of worden gemaakt aan de betrokken functionarissen). Anderzijds dient er wel meer bewuste aandacht te komen voor de operationalisatie en internalisatie van de procedures.	De voor de handliggende aanbeveling, die wij niet telkens zullen blijven herhalen, is dan ook om de procedure ofwel (beter) te implementeren ofwel te herschrijven zodat ze daadwerkelijk de praktijk beschrijven. De onderzoekers bevelen aan om (overigens in lijn met wat al landelijk gebruikelijk is) gemeentelijke kernprocessen al in GRIP-1 op te starten en een gemeentelijk kernactiecentrum in GRIP-2.	33. 34.	30. 31.
6.	23	<i>De gemeente vraagt de veiligheidsdirectie de opleidings-, oefen- en bijscholingsprogramma's voor multidisciplinaire teams meer af te stemmen op realistische omstandigheden waarbij de nadruk ligt op individuele en teamvaardigheden.</i> <i>De gemeente vraagt het veiligheidsbestuur toe te zien dat de betrokken organisaties voldoende prioriteit geven aan het opleiden, oefenen en bijscholen.</i>	De aanbeveling van de commissie is dan ook dat de functionarissen van de verschillende multidisciplinaire teams en daarmee onderdeel uitmakend van de commandostructuur inzicht moeten krijgen in de daadwerkelijke werking ervan in de praktijk. De functionarissen moeten realistisch opgeleid en beoefend worden, zodat zij met de beperkingen van de commandostructuur kunnen omgaan. Dit geldt zeker voor de cruciale inhoudelijke adviseurs van het bevoegd gezag. Voorkomen moet worden dat handzame 'oplossingen' worden gezien als een garantie dat de knelpunten zich een volgende keer niet meer zullen voordoen.	Een belangrijk leerpunt voor de leden van het CoPI moet zijn dat a) operationele besluitvorming (ook) veel sturing en controle op de uitvoering ervan vergt en b) er geen "cavalerie" is die opeens de zorg voor het effectgebied van het CoPI kan overnemen.	47.	39. 41. 42. 43. 44. 45. 48. 49.
32.	113	<i>De gemeente vraagt het veiligheidsbestuur de aanbeveling om een realistische Drentse ambitie in het kader van de rampenbestrijding en crisisbeheersing te formuleren over te nemen en uit te werken.</i>	Toch bevelen de onderzoekers aan de kloof tussen de papieren (multidisciplinaire) planvorming en de werking in de praktijk zo veel als mogelijk te dichten, maar op een wijze die past bij de regio Drenthe. Dat betekent dat onder andere de regio Drenthe in de eerste plaats voor zichzelf inzichtelijk moet maken aan welke richtlijnen/eisen zij redelijkerwijs kan en wil voldoen. Vervolgens zal de planvorming op onderdelen zodanig herschreven moeten worden dat ze ook daadwerkelijk de praktijk beschrijft. Anderzijds zullen bepaalde onderdelen (beter en realistischer) geïmplementeerd moeten worden. De praktische ervaringskennis die tijdens het incident op 9 mei is opgedaan, kan daar			.

			vanzelfsprekend bij gebruikt worden.			
37.	130	<i>De gemeente informeert het bestuur van de Veiligheidsregio Drenthe over de snelheid van opkomen zodat bij toetsing door de Inspectie OOV hier rekening mee gehouden kan worden.</i>	De onderzoekers bevelen dan ook aan om in niet-grootstedelijke regio Drenthe rekening te houden met deze wijze van opkomen. Dat wil zeggen dat in de (multidisciplinaire) planvorming uitgegaan kan worden van een hogere opkomst dan op grond van (alleen) formele alarmering en harde piketregelingen kan worden verwacht.			
50.	166	<i>De gemeente draagt zorg dat het initiatief tot een onderzoek voor een aanpassing van het sturingsconcept van de rampenbestrijdingsstructuur geagendeerd wordt voor het veiligheidsbestuur Drenthe. De veiligheidsdirectie begeleidt daarna het onderzoek.</i>	Volgens de onderzoekers dient meer fundamenteel het sturingsconcept dat de basis vormt voor de commandostructuur herzien te worden, maar zodanig dat rekening gehouden wordt met de werking ervan in de praktijk. Vanzelfsprekend kan dit niet alleen binnen de regio Drenthe ontwikkeld en ingevoerd worden, maar zal dit landelijk opgepakt moeten worden. Meer in het bijzonder bevelen de onderzoekers voor de regio Drenthe c.q. de gemeente Tynaarlo aan om, zolang het huidige model nog landelijke staat, regionale functionarissen die onderdeel uitmaken van de verschillende multidisciplinaire teams realistisch op te leiden en te beoefenen zodat zij met de beperkingen van de huidige commandostructuur leren om te gaan. Dit geldt zeker voor de cruciale inhoudelijke adviseurs van het bevoegd gezag in het GBT. Onderzoekers bevelen aan om in de (multidisciplinaire) planvorming ook rekening te houden met deze positieve realistische-bij-effecten, inclusief de hoge mate van opkomst.			

De coördinerend gemeentesecretaris

no.	Blz.	Gevraagde actie	Vanwege aanbeveling	Subaanbeveling(en)	nr.	Relevante conclusies
5.	23	<p><i>De gemeente vraagt de coördinerend gemeentesecretaris de aanbevelingen over de opleidingen het piket van hoogwaardige communicatieadviseurs te verwerken in de organisatie van de voorlichterspool.</i></p> <p><i>De gemeente verzoekt de coördinerend gemeentesecretaris aan de voorlichterspool een coördinator aan te stellen.</i></p> <p><i>De gemeente verzoekt het veiligheidsbestuur financiën beschikbaar te stellen om jaarlijkse themasessies over crisiscommunicatie mogelijk te maken.</i></p>	<p>Aangezien onzekerheid een van de kernelementen van een ramp of zwaar ongeval is, moet besluitvorming over crisiscommunicatie daar logischerwijs rekening mee houden: crisiscommunicatie moet ogenblikkelijk plaats vinden met benoeming van onzekerheden, niet pas als die onzekerheden zijn verholpen. Goede crisiscommunicatie bestaat daarmee uit twee basiselementen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Het zo snel mogelijk publiekelijk uitspreken van meegevoel, noodzakelijkerwijs door de (loco)burgemeester als boegbeeld. ❖ Het geven van feiten(onzekerheid is deel van die feiten) zodra ze bekend zijn. 	<p>Het verdient in de ogen van de onderzoekers dan ook aanbeveling dat in dergelijke situaties de burgemeester zo snel mogelijk een persstatement afgeeft waarin de situatie op de juiste waarde wordt geschat en wat de bekende feiten en vooral de onzekerheden zijn, etc. Het is daarbij van het grootste belang dat enkele kernfeiten door de (communicatie)adviseurs direct worden gecheckt binnen de operationele lijn.</p> <p>Het verdient in de ogen van de onderzoekers dan ook aanbeveling dat de burgemeester in dergelijke situaties altijd zo snel mogelijk een persstatement afgeeft waarin de situatie op de juiste waarde wordt geschat en wat de bekende feiten en vooral de onzekerheden zijn, etc.</p> <p>Het is daarbij van het grootste belang dat enkele kernfeiten door de (communicatie)adviseurs direct worden gecheckt binnen de operationele lijn.</p> <p>Het besluit om drie persconferenties te geven, legde een zelfgecreëerde druk op de gemeentelijke organisatie die (wel) te vermijden was geweest. Hier lijkt de gouden regel van toepassing dat als men geen voor de hand liggende vragen kan beantwoorden (in dit geval vragen over de namen van de slachtoffers) er ook geen formele persconferentie gegeven moet worden.</p> <p>Leid de bij de crisiscommunicatie betrokken functionarissen allround op. Besef echter dat de competenties van een goede voorlichter anders zijn dan die van een goede crisiscommunicatieadviseur. Bereid daarom de regionale pool van voorlichters uit met een piket voor hoogwaardige crisiscommunicatie.</p> <p>Houdt rekening met de snelheid waarmee ongeverifieerde en soms onjuiste informatie zich verspreid onder het publiek. Voor een deel zijn de media hiervoor verantwoordelijk. Het heeft echter geen zin om te proberen de media aan te spreken op een abstracte verantwoordelijkheid voor het publiek vertrouwen in de overheid tijdens crisismoments. De overheid moet zelf gelijke tred houden met de huidige informatiesnelheid om niet aan "informatiegezag" te verliezen bij de bevolking door, zoals eerder aanbevolen, direct met feiten en onzekerheden naar buiten te treden.</p>	<p>46.</p> <p>51.</p> <p>52.</p> <p>54.</p>	55.

De regionale politie Drenthe

no.	Blz.	Gevraagde actie	Vanwege aanbeveling	Subaanbeveling(en)	nr.	Relevante conclusies
63.	240	<i>De gemeente vraagt de regionale politie nadrukkelijk hun rol tezamen met het OM met betrekking tot de identificatie van de slachtoffers, het aanzeggen en het vrijgeven van de lichamen tijdens het incident te evalueren.</i>	De regionale politie Drenthe en het Openbaar Ministerie arrondissementsparket Assen wordt aanbevolen om de voorbereiding op haar taken die van directe invloed zijn op het welbevinden van de nabestaanden van een ramp op zwaar ongeval nadrukkelijk te evalueren.			

BIJLAGE 2

Overzicht van de conclusies en aanbevelingen uit het rapport en de deelonderzoeken met een overzicht van de voorgestelde acties en uitvoeringsverantwoordelijken.

Hoofdrapport

no.	Blz.	conclusie	aanbeveling	Actie	Uitvoerings- verantwoordelijke
1.	15	In de situatie van de brand op 9 mei 2008 in De Punt is de mening van de onderzoekscommissie dat vrijwel elke brandweerman gelijk zou hebben gehandeld en daarmee een dodelijke val zou zijn binnengelopen	Er lijkt de onderzoekscommissie dan slechts ook één oplossing mogelijk en noodzakelijk: in industriële gebouwen en (opslag)loodsen moet de gangbare inzetprocedure worden omgedraaid: bij brand in een dergelijk object moet altijd een definitieve buitenaanval worden ingezet indien redding niet noodzakelijk is. Pas wanneer er eventueel voldoende extra eenheden en zekerheid is, kan in uitzonderingssituaties tot een binnenaanval worden besloten als er bijvoorbeeld daardoor grote aanvullende schade kan worden voorkomen. In de praktijk zal dit echter niet of nauwelijks meer voorkomen omdat de brand dan uitslaand zal zijn. Leerstof, opleiding en oefening moeten hierop worden aangepast.	De gemeente vraagt de HVD Drenthe om bij het bestuur van de NVBR te bevorderen dat een landelijke procedure "buitenaanval" wordt vastgesteld.	HVD Drenthe.
2.	16	Naar de mening van de onderzoekscommissie maken de feiten duidelijk dat de ingesloten brandweermensen op geen enkele wijze nog te redden waren: hun ademlucht was op voordat voldoende materieel ter plaatse kon zijn om hen te redden. De onderzoekscommissie concludeert verder dat de reddings- en bergingspogingen onvoldoende gecoördineerd hebben plaatsgevonden. De belangrijkste reden hiervoor zijn de afwezigheid van een goede en beoefende procedure "vermissing eigen personeel" en het feit dat niet alle brandweerofficieren in Drenthe geselecteerd, opgeleid en geoefend zijn om juist in een dergelijke situatie als "brandtechnisch manager" het verschil te maken.	De onderzoekscommissie beveelt: <ul style="list-style-type: none"> ❖ Brandweer Nederland aan om te komen tot een goede procedure "vermissing eigen personeel en adviseert de gemeente Tynaarlo om deze te implementeren en te borgen. ❖ De gemeente Tynaarlo en de regionale brandweer Drenthe aan om de officieren te selecteren op basis van competenties en de oefening en beoordeling van officieren juist aan te scherpen op brandtechnische management. 	De gemeente dringt er bij de HVD Drenthe op aan om te komen tot een procedure "vermissing eigen personeel". De gemeente draagt zorg dat het selectiebeleid voor repressieve leidinggevendend brandweer(onder)-officieren op de agenda komt van het veiligheidsbestuur Drenthe waarna de HVD Drenthe dit beleid kan formuleren en uitvoeren.	HVD Drenthe.
3.	19	De onderzoekscommissie concludeert dat de opschaling van de brandweer in de zin van extra eenheden tijdig is geschied en adequaat is uitgevoerd. Opvallend is dat de besluitvorming tot deze opschaling heeft plaats gevonden in discussie tussen de eerst aanwezige bevelvoerders en centralisten. De commissie schat de waarde van het eigen initiatief van de centralisten in deze casus hoog in, maar constateert ook dat dit soms heeft geleid tot het afwijken van regionale procedures en het vergeten van een expliciete vraag om ondersteuning van een leidinggevende (die er verder ook niet op terug gekomen is). De berging is, zodra er voldoende eenheden snel ter	De onderzoekscommissie beveelt de brandweerregio aan om versterkt te investeren in de kwaliteit van (de voorbereiding van) beoogd leidinggevendend aan een grootschalige brandweerinzet. Het gaat hier nadrukkelijk zowel om individuele vaardigheden als het opereren in een team.	De gemeente draagt zorg dat de voorwaarden om tot een effectieve uitvoering te komen van een regionaal opleidings-, oefen- en bijscholingsbeleid op de agenda komt van het veiligheidsbestuur waarna de HVD Drenthe effectief uitvoering kan geven aan dit beleid.	HVD Drenthe

		<p>plaatse waren, door de aanwezige bevelvoerders in voornamelijk onderling overleg snel ingezet en uitgevoerd. De commissie schat ook hier het eigen initiatief en zelfcoördinerend vermogen van de aanwezige bevelvoerders hoog in, maar ook hier past de kanttekening dat dit handelen leidde tot het afwijken van procedures en soms tot ongecoördineerd optreden dat extra gevaarvoor de ingezette eenheden met zich meebracht.</p> <p>Naar de mening van de commissie zijn de voornaamste redenen voor het gebrek aan coördinatie door de aanwezige brandweerofficieren van de brandweerinzet:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Het eerder gememoreerde gebrek aan selectie, opleiding en oefening ten behoeve van een dergelijke complexe brandweerinzet ❖ Het feit dat er (in eerste instantie) te weinig brandweerofficieren waren in vergelijking met de opgeroepen slagkracht. De betrokken officieren hebben niet actief gestuurd op dit tekort waardoor het langer dan noodzakelijk duurde voordat er voldoende brandweerofficieren ter plaatse waren. 			
4.	21	<p>De onderzoekscommissie is van mening dat opschaling en alarmering van de commandostructuur naar uiteindelijk het coördinatie-niveau GRIP-3 terecht en tijdig was. Het goede eigen initiatief vanuit betrokkenheid van de betrokken functionarissen heeft hierbij een grote rol gespeeld.</p>	<p>De commissie ziet daarmee twee zijdes van de medaille: in planvorming 'mag' enerzijds worden uitgegaan van een grote betrokkenheid en eigen initiatief van medewerkers zodat bijvoorbeeld in de planvorming uitgegaan kan worden van hogere opkomst dan op grond van (alleen) formele piketregelingen kan worden verwacht (als de omstandigheden van het incident bekend zijn of worden gemaakt aan de betrokken functionarissen). Anderzijds dient er wel meer bewuste aandacht te komen voor de operationalisatie en internalisatie van de procedures.</p>	<p>De gemeente vraagt het veiligheidsbestuur de aanbeveling om een realistische Drentse ambitie in het kader van de rampenbestrijding en crisisbeheersing te formuleren over te nemen en uit te werken.</p>	<p>Directeuren Overleg Veiligheid van de Veiligheidsregio Drenthe.</p>
5.	23	<p>De commissie concludeert dat voorspelbare problemen die samenhangen met de (landelijke en regionale) inrichting van de commandostructuur bij de rampenbestrijding op onderdelen leidden tot vertraagde of suboptimale beslissingen en uitvoering ervan door het COPI en het GBT.</p>	<p>Aangezien onzekerheid een van de kernelementen van een ramp of zwaar ongeval is, moet besluitvorming over crisiscommunicatie daar logischerwijs rekening mee houden: crisiscommunicatie moet ogenblikkelijk plaats vinden met benoeming van onzekerheden, niet pas als die onzekerheden zijn verholpen. Goede crisiscommunicatie bestaat daarmee uit twee basiselementen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Het zo snel mogelijk publiekelijk uitspreken van meegevoel, noodzakelijkerwijs door de (loco)burgemeester als boegbeeld. ❖ Het geven van feiten(onzekerheid is deel van die feiten) zodra ze bekend zijn. 	<p>De gemeente verzoekt het veiligheidsbestuur financiën beschikbaar te stellen om jaarlijkse themasessies over crisiscommunicatie mogelijk te maken.</p>	<p>Coördinerend gemeentesecretaris.</p>

6.	23	Het GBT heeft het incident op de juiste waarde geschat en beseft dat de zwaarte van het ongeval en de resulterende mediabelangstelling tot een zorgvuldige optreden van de gemeente Tynaarlo moest leiden. Het GBT is er echter niet in geslaagd om aan de weinig realistische planvorming en oefening te 'ontsnappen' en heeft daarmee in deze casus "hard gewerkt maar weinig zichtbare meters gemaakt". Het beeld dat daardoor ontstond in de media en bij de familie van de slachtoffers was veel negatiever dan verdiend. Het GBT heeft immers als juiste grondhouding gehad dat elke redelijke zorg moest worden verleend aan slachtoffers, familie van slachtoffers en hulpverleners.	De aanbeveling van de commissie is dan ook dat de functionarissen van de verschillende multidisciplinaire teams en daarmee onderdeel uitmakend van de commandostructuur inzicht moeten krijgen in de daadwerkelijke werking ervan in de praktijk. De functionarissen moeten realistisch opgeleid en beoefend worden, zodat zij met de beperkingen van de commandostructuur kunnen omgaan. Dit geldt zeker voor de cruciale inhoudelijke adviseurs van het bevoegd gezag. Voorkomen moet worden dat handzame 'oplossingen' worden gezien als een garantie dat de knelpunten zich een volgende keer niet meer zullen voordoen.	De gemeente vraagt de veiligheidsdirectie de opleidings-, oefen- en bijscholingsprogramma's voor multidisciplinaire teams meer af te stemmen op realistische omstandigheden waarbij de nadruk ligt op individuele en teamvaardigheden.	Directeuren Overleg Veiligheid van de Veiligheidsregio Drenthe.
7.	25	De start van de zorg voor de directe familie van de slachtoffers was zo ongelukkig in de uitvoering dat de goede intenties van de gemeente Tynaarlo niet meer over het voetlicht kwamen.	Geen aanbeveling door de commissie.	De gemeente Tynaarlo neemt kennis van deze conclusie.	Niet van toepassing.
8.	26	De nazorg aan de brandweercollega's is adequaat opgepakt, dat wil zeggen zo tijdig als mogelijk, in de eigen brandweermilieu, grosso modo met respect voor individuele behoeften en flexibel.	Geen aanbeveling door de commissie	De gemeente Tynaarlo neemt kennis van deze conclusie.	Niet van toepassing.
9.	27	Het brandweer begrafenissteam heeft haar taak op een professionele wijze verricht tot tevredenheid van de betrokkenen.	Geen aanbeveling door de commissie	Het brandweer begrafenissteam kan kennis nemen van deze conclusie.	Niet van toepassing.
10.	28	Alle feiten overziend vindt de onderzoekscommissie dat de psychosociale nazorg bij de brand in De Punt voor het grootste gedeelte goed is ingezet door de gemeente Tynaarlo. Met de inzet van velen is veel zorg en aandacht besteed aan de directe familie en de brandweercollega's. Dat wil niet zeggen dat alle nazorgactiviteiten goed zijn verlopen. Er zijn zaken misgegaan, er zijn zaken onhandig of verkeerd georganiseerd, soms was er sprake van miscommunicatie. De onderzoekscommissie beziet vanuit haar objectieve positie op afstand in tijd en emotionele betrokkenheid het begaan van dergelijke "missers" als grotendeels onvermijdelijk wanneer een kleine gemeente opeens geconfronteerd wordt met een dergelijk ongeval. Vanuit de perceptie van de directe familie is echter zeer begrijpelijk dat tijdens het proces van rouwverwerking de vertraging rondom de aanzegging van het overlijden van hun dierbaren, de beschikbaarheid van toegezegde familiecontactpersonen en de vrijgave van de lichamen tot boosheid en verdriet leidde. Binnen de kleine	De psychosociale nazorg is nog niet afgerond. Er komen nog emotionele momenten die vragen om begeleiding. De gemeente kan dit organiseren en zorgen voor begeleiding (richting brandweermensen, andere betrokken gemeentelijke functionarissen, maar met name ook richting nabestaanden). Daarnaast kan ze ontwikkelingen in verwerking bij zowel nabestaanden, brandweerblijven als andere betrokkenen monitoren. De organisatie met projectstructuur en vaste contactpersonen blijkt daarbij te werken. De gemeente kan (naar nabestaanden, naar eigen medewerkers) erkennen waar zaken mis zijn gelopen, sommige zaken zijn niet meer te repareren, erkenning kan wel voor afsluiting zorgen.	De gemeente Tynaarlo draagt zorg voor het oprichten van een herdenkingsmonument en het realiseren van het herdenkingsboek. De jaarlijkse herdenking wordt georganiseerd met een ingetogen plechtigheid. De nabestaanden en het korps worden gemonitord en waar nodig wordt begeleiding aangeboden.	Gemeente Tynaarlo.

		gemeenschap van Eelde heeft helaas escalatie van die boosheid en verdriet plaatsgevonden.			
--	--	---	--	--	--

Deelonderzoek 1

Brandontwikkeling en brandbestrijding van de melding tot en met de berging van omgekomen brandweermensen.

No.	Blz.	conclusie	aanbeveling	Actie	Uitvoeringsverantwoordelijke
11.	41	De onderzoekers stellen dat bij branden in industriepanden moet worden uitgegaan van een groot gevaar op plotselinge branduitbreiding en van de afwezigheid van de noodzaak tot redding. Dergelijke industriepanden zijn immers veelal voorzien van isolatie(sandwich)panelen met een brandbare isolerende (tussen)laag zoals polystyreen of polyurethaan. Bij aankomst van de brandweer is al zoveel tijd verstreken dat de mogelijkheid van een plotselinge (explosieve) branduitbreiding veroorzaakt door het isolatiemateriaal reëel is. Gezien het gestelde in de Arboret dient de basisaanname verder te zijn dat de bedrijfshulpverlening het betreffende industriepand al ontruimd heeft zodat er geen noodzaak tot redding is.	De onderzoekers bevelen derhalve aan op grond van de bestaande kennis aan dat: <ul style="list-style-type: none"> ❖ Branden in industriepanden door de brandweer altijd defensief worden benaderd, ❖ Bij verkenning in het kader van een defensieve inzet het gebruikte isolatiemateriaal bepaald wordt en daarop de inzet wordt gebaseerd, ❖ De Nederlandse brandweer, en daarmee ook brandweer Tynaarlo, haar inzetprocedures conform aanpast. 	Toevoegen bij conclusienummer 1.	HVD Drenthe.
12.	48	De onderzoekers zijn van mening dat in de situatie van de brand op 9 mei 2008 in De Punt vrijwel elke brandweerman gelijk zou hebben gehandeld en daarmee een dodelijke val zou zijn binnengelopen.	Geen separate aanbeveling door de onderzoekers.	De gemeente Tynaarlo neemt kennis van deze conclusie.	Niet van toepassing.
13.	48	De onderzoekers concluderen dat het noodzakelijk is om in oefening en brandweerwedstrijden nadrukkelijk ervaring op doen met het defensief opereren na aankomst bij een brand met onbekende risico's. De te gebruiken inzetprocedures moeten dit ondersteunen door bij industriepanden altijd uit te gaan van een defensieve inzet totdat voldoende brandweerpotentieel aanwezig is om eventueel op basis van een gedegen verkenning en meteen stand-by ploeg tot een binnenaanval over te gaan.	Wel achten de onderzoekers het wenselijk dat het preventief onderhoudsbeleid van batterijen en portofoons binnen de gemeente en regio Drenthe nog eens nader wordt bekeken in het licht van gemelde incidenten.	De gemeente verzoekt de HVD Drenthe het preventief onderhoudsbeleid van batterijen en portofoons te toetsen op mogelijke gebreken.	HVD Drenthe.
14.	53	De onderzoekers concluderen op basis van de bovenstaande feiten dat de ingesloten brandweermensen op geen enkele wijze nog te redden waren: hun ademlucht was opgebruikt (na tien minuten volgens aflezing achteraf) voordat voldoende materiaal ter plaatse kon zijn om hen te redden.	Geen aanbeveling door de onderzoekers.	De gemeente Tynaarlo neemt kennis van deze conclusie.	Niet van toepassing.

15.	54	<p>De onderzoekers concluderen dat de reddings- en bergingspogingen onvoldoende gericht en gecoördineerd hebben plaatsgevonden en konden plaats vinden. Hiervoor zijn verschillende redenen aan te geven:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Er bestaat binnen de lokale en regionale brandweer nog geen goede en beoefende procedure “vermissing eigen personeel”. DE huidige versie die uitgaat van “terugtrekken, manschappen tellen en bijstand vragen” volstaat evident niet in een situatie als op 9 mei aan de orde was. ❖ De betrokken bevelvoerders hebben in alle hectiek hun uiterste best gedaan en vaak meer verantwoordelijkheid genomen dat van hen verwacht mocht worden, maar hadden geen goed zicht op de brandsituatie die zich contra-intuïtief heeft ontwikkeld; een onbegrepen inferno in de eerste minuten aan de buitenzijdes en daarna een juist een gematigder brandbeeld binnen in de loods. ❖ De officier van dienst was niet geselecteerd, opgeleid en geoefend om juist in een dergelijke situatie als “brandtechnisch manager” het verschil te maken. Onder de term “brandtechnisch manager” wordt verstaan een robuuste leidinggevende die de inzet van meerdere brandweereenheden effectief kan sturen, dat wil zeggen met inzicht in de relatie tussen brandweeroptreden en brandontwikkeling. Dit is geen unieke constatering voor de brand in De Punt; ook in evaluaties van eerdere dodelijke ongevallen, zoals de brand in de Koningskerk in Haarlem uit 2003, is dit geconstateerd. 	De onderzoekers bevelen brandweer Nederland dan ook aan te komen tot een goede procedure “vermissing eigen personeel” en bevelen de gemeente Tynaarlo aan om deze vervolgens te implementeren. Verder bevelen de onderzoekers de gemeente Tynaarlo aan en de regionale brandweer Drenthe aan om de officieren te selecteren op basis van competenties en de oefening van officieren juist aan te scherpen op brandtechnisch terrein.	Toevoegen bij conclusienummer 2.	HVD Drenthe.
16.	60	De onderzoekers achten het aanstellings- en opleidingsbeleid voor manschappen en bevelvoerders in Tynaarlo conform de landelijke standaards.	Geen separate aanbeveling.	De gemeente Tynaarlo neemt kennis van deze conclusie.	Niet van toepassing.
17.	61	De onderzoekers achten het oefenbeleid van de gemeente Tynaarlo en de regionale brandweer conform de landelijke standaards.	De onderzoekers bevelen echter aan om bij de oefeningen rekening te houden met de werkelijkheid waarbij er zeven of acht brandweermensen op een tankautospuut zitten in plaats van de zes man volgens de landelijke inzetprocedure. Evenzo moet de werkelijkheid van vrije instroom van nakomers geoefend of verboden worden. In de gemeente Tynaarlo geldt in het bijzonder voor het nakomen van AS 3131 die soms als een bijna volwaardige tweede eenheid onder leiding van een bevelvoerder kan nakomen en soms	Toevoegen bij conclusienummer 3.	HVD Drenthe.

			als een transportmiddel voor twee nakomers. Verder bevelen de onderzoekers aan om de oefeningen ook een vorm van kwaliteitsmeting te koppelen zodat systematische feedback kan worden gegeven. Zeker op het niveau van bevelvoerders en officieren dient een warme beoordelingssystematiek tot stand te komen.		
18.	62	De "warme RI&E" is in lijn met de landelijke ontwikkelingen.	Naar de mening van de onderzoekers moeten, zoals al vermeld, de inzetprocedure voor industriepanden worden gewijzigd van "geen binnenaanval tenzij...". Aparte aanvalsplannen voor industriepanden zijn dan ook naar de mening van de onderzoekers niet aan de orde.	Toevoegen bij conclusienummer 1.	HVD Drenthe.
19.	63	In de gemeente Tynaarlo, en meer algemeen binnen heel bandweer Nederland, bestaat geen werkbare procedure "vermissing eigen personeel".	Op landelijk niveau dient een werkbare procedure "vermissing eigen personeel" ontwikkeld en gevalideerd te worden door middel van praktijkproeven. De gemeente Tynaarlo dient deze vervolgens te implementeren.	Toevoegen bij conclusienummer 2.	HVD Drenthe.

Deelonderzoek 2

Grootschalig brandweeroptreden

no.	Blz.	conclusie	aanbeveling	Actie	Uitvoerings- verantwoordelijke
20.	86	De onderzoekers constateren dat het dynamische karakter van de brandweerinzet bijzonder en daarmee afwijkend was van de praktijkervaring van de ingezette eenheden en niet paste in de op zich helder beschreven regionale procedures. Opleiding en oefening gericht op vermissing en berging van eigen personeel is niet gegeven in de regio Drenthe zoals in deelonderzoek 1 is geconstateerd.	Geen separate aanbeveling door de onderzoekers.	De HVD Drenthe kan kennis nemen van deze conclusie.	Niet van toepassing
21.	88	De onderzoekers concluderen dat er een beperkte sturing en geen monitoring c.q. controle heeft plaats gevonden op de invulling van de leiding van de grootschalige brandweerinzet. Er is tijdens de inzet niet (bij-)gestuurd op basis van de in Drenthe geldende procedures.	Geen separate aanbeveling door de onderzoekers.	Toevoegen aan conclusienummer 3.	HVD Drenthe.
22.	88	Een daadwerkelijk incident waarbij eigen personeel is vermist, leidt mede door de impact ervan, tot een zeer complexe situatie waar doortastend leiderschap op zijn plaats is. Dit betekent dat de leidinggevendenden van de brandweer geselecteerd moeten zijn voor en over hulpmiddelen (zoals adequate procedures) moeten beschikken om bij dergelijke situaties te kunnen handelen.	Geen separate aanbeveling door de onderzoekers.	Toevoegen aan conclusienummer 3.	HVD Drenthe
23.	88	De onderzoekers constateren op basis van een aantal concrete voorbeelden dat de combinatie leider CoPI/CC ertoe leidde dat hij in zijn rol als compagniescommandant (naast zijn rol als leider CoPI waar hij zich richtte op de multidisciplinaire inzet) onvoldoende zicht kon houden op alle monodisciplinaire brandweerprocessen die zich buiten het CoPI afspeelden.	Geen separate aanbeveling door de onderzoekers.	Toevoegen aan conclusienummer 3.	HVD Drenthe.
24.	89	Overigens kwalificeren de onderzoekers de beschikbaar gestelde documenten met daarin de procedures en werkwijzen als helder. Het gaat hier concreet om bijvoorbeeld de <i>Procedure formeren Brandweercompagnie Drenthe</i> en het <i>Operationeel</i>	Geen separate aanbeveling door de onderzoekers.	De HVD Drenthe kan kennis nemen van deze conclusie.	Niet van toepassing.

		<i>handboek Drenthe</i> . Het ligt daardoor niet voor de hand dat het niet opvolgen van procedures op dit punt te wijten is aan aspecten als toegankelijkheid en gebruiksvriendelijkheid van het referentiedocument.			
25.	91	De onderzoekers stellen op basis van tabel 3.1 (blz. 91) dat de alarmering en opschaling, mede gezien de hectiek van de situatie, tijdig is verlopen. De opschaling van de brandbestrijdingseenheden heeft voldaan aan de "normen" die in de Leidraad Brandweercompagnie zijn gesteld.	Geen separate aanbeveling door de onderzoekers.	De HVD Drenthe kan kennis nemen van deze conclusie.	Niet van toepassing.
26.	92	De onderzoekers concluderen dat het compagniescommando niet heeft gefunctioneerd zoals dat beschreven is in de vigerende procedures.	Investeer in adequate voorbereiding op het grootschalig brandweeroptreden door beoogde leden van het compagniescommando en functionarissen van de regionale meldkamer.	Toevoegen bij conclusienummer 3.	HVD Drenthe.
27.	94	De ernst van het gevaar van de rookontwikkeling worden op basis van de verrichte metingen naar de mening van de onderzoekers door de ROGS en de LMPO in de juiste proportie behandeld (namelijk dat er geen serieus effectgebied zodat er geen maatregelen richting de bevolking noodzakelijk zijn).	Geen separate aanbeveling door de onderzoekers.	De HVD Drenthe kan kennis nemen van deze conclusie.	Niet van toepassing.
28.	97	Door verschillende eerder genoemde oorzaken heeft het delen van informatie niet op de in de procedure vastgelegde werkwijze plaats gevonden. Van een niet optimaal functionerend systeem van operationeel management waren gedurende dit incident de gevolgen zichtbaar: het lange tijd niet gebruiken van het verbindingennetwerk, het geringe <i>face-to-face</i> contact binnen de monodisciplinaire brandweerkolom onderling en met de leider CoPI, de moeizame informatie uitwisseling tussen het CoPI en daaromheen functionerende teams en staven als de meldkamer en het ROT. Dit zorgde ervoor dat de beeldvorming en het kunnen voeren van regie op de brandweerprocessen niet vlekkeloos verliep.	Het verdient in de ogen van de onderzoekers aanbeveling in dit verband de geldende procedures tegen het licht te houden. Is de conclusie dat de procedures voldoende toereikend en gebruiksvriendelijk zijn, dan dient daar gewoonweg naar gehandeld te worden.	De gemeente verzoekt de HVD Drenthe de procedures op bruikbaarheid en gebruiksvriendelijkheid te toetsen.	HVD Drenthe.
29.		Geen specifieke conclusie benoemd maar in zijn algemeenheid.	De onderzoekers zijn van mening dat voor een "veilige repressieve brandweerinzet" het noodzakelijk is "teamtraining", zoals bijvoorbeeld in de luchtvaart gebruikelijk, tot een standaard onderdeel te maken van het opleiden en oefenen voor grootschalig brandweeroptreden door brandweerofficieren en bevelvoerders.	Toevoegen bij conclusienummer 3.	HVD Drenthe.

Deelonderzoek 3

Functioneren van de multidisciplinaire teams CoPI, ROT en GBT.

no.	Blz.	conclusie	aanbeveling	Actie	Uitvoerings- verantwoordelijke
30.	112	De multidisciplinaire planvorming in de regio Drenthe beschrijft niet op alle onderdelen de operationele Drentse praktijk.	Geen separate aanbeveling door de onderzoekers.	Toevoegen bij conclusienummer 4.	Directeuren Overleg Veiligheid van de Veiligheidsregio Drenthe.
31.	113	De multidisciplinaire planvorming in de regio Drenthe is niet op alle onderdelen geoperationaliseerd.	Geen separate aanbeveling door de onderzoekers	Toevoegen bij conclusienummer 4.	Directeuren Overleg Veiligheid van de Veiligheidsregio Drenthe.
32.	113	Voor de niet-grootstedelijke regio Drenthe is het niet eenvoudig om de kloof tussen (multidisciplinaire) planvorming en de werking in de praktijk te dichten. Zeker niet als die planvorming gebaseerd is (of moet zijn) op landelijke richtlijnen/regelgeving die de facto uitgaan van grootstedelijke problematiek en capaciteit.	Toch bevelen de onderzoekers aan de kloof tussen de papieren (multidisciplinaire) planvorming en de werking in de praktijk zo veel als mogelijk te dichten, maar op een wijze die past bij de regio Drenthe. Dat betekent dat onder andere de regio Drenthe in de eerste plaats voor zichzelf inzichtelijk moet maken aan welke richtlijnen/eisen zij redelijkerwijs kan en wil voldoen. Vervolgens zal de planvorming op onderdelen zodanig herschreven moeten worden dat ze ook daadwerkelijk de praktijk beschrijft. Anderzijds zullen bepaalde onderdelen (beter en realistischer) geïmplementeerd moeten worden. De praktische ervaringskennis die tijdens het incident op 9 mei is opgedaan, kan daar vanzelfsprekend bij gebruikt worden.	De gemeente vraagt het veiligheidsbestuur de aanbeveling om een realistische Drentse ambitie in het kader van de rampenbestrijding en crisisbeheersing te formuleren over te nemen en uit te werken.	Directeuren Overleg Veiligheid van de Veiligheidsregio Drenthe.
33.	127	De onderzoekers zijn van mening dat de opschalingprocedures onvoldoende bekend zijn of de procedures niet overeenkomen met de mogelijk gegroeide praktijk en daarmee werkbare praktijk.	De voor de handliggende aanbeveling, die wij niet telkens zullen blijven herhalen, is dan ook om de procedure ofwel (beter) te implementeren ofwel te herschrijven zodat ze daadwerkelijk de praktijk beschrijven.	Toevoegen aan conclusienummer 4.	Directeuren Overleg Veiligheid van de Veiligheidsregio Drenthe.
34	129	In het licht van de algemene opschalingsfilosofie is er tijdens de brand in De Punt terecht opgeschaald naar GRIP 3.	De onderzoekers bevelen aan om (overigens in lijn met wat al landelijk gebruikelijk is) gemeentelijke kernprocessen al in GRIP-1 op te starten en een gemeentelijk kernactiecentrum in GRIP-2.	Toevoegen aan conclusienummer 4.	Directeuren Overleg Veiligheid van de Veiligheidsregio Drenthe.
35.	129	De onderzoekers hebben op basis van de hun bekende feiten geen reden om aan te nemen dat de omissies bij de alarmering aantoonbare gevolgen hebben gehad voor het incidentverloop.	Geen separate aanbeveling door de onderzoekers.	Het Directeuren Overleg Veiligheid van de Veiligheidsregio Drenthe kan kennis nemen van deze conclusie.	Niet van toepassing.
36.	130	De onderzoekers zijn van mening dat de alarmering op 9 mei 2008 grosso modo het volgend de planvorming	Geen separate aanbeveling door de onderzoekers.	Het Directeuren Overleg Veiligheid van de Veiligheidsregio Drenthe kan kennis nemen	Niet van toepassing

		beoogde effect heeft gehad waar het gaat om het halen van de opkomsttijden van de leden van de drie teams.		van deze conclusie.	
37.	130	Een conclusie mag in de ogen van de onderzoekers zijn dat in de multidisciplinaire planvorming uitgegaan kan worden van een "hoge opkomst" binnen een aanvaardbare termijn van de (kernbezetting van de) multidisciplinaire teams. De (benodigde) functionarissen uit de multidisciplinaire teams zullen en kunnen ook met een zacht piket of door vrije instroom "tijdig" op de juiste plaats aanwezig zijn.	De onderzoekers bevelen dan ook aan om in niet-grootstedelijke regio Drenthe rekening te houden met deze wijze van opkomen. Dat wil zeggen dat in de (multidisciplinaire) planvorming uitgegaan kan worden van een hogere opkomst dan op grond van (alleen) formele alarmering en harde piketregelingen kan worden verwacht.	De gemeente informeert het bestuur van de Veiligheidsregio Drenthe over de snelheid van opkomen zodat bij toetsing door de Inspectie OOV hier rekening mee gehouden kan worden.	De gemeente Tynaarlo.
38.	131	De onderzoekers zijn van mening dat bovenstaande voorbeelden laten zien dat de opschalings- en alarmeringsplannen niet volledig geoperationaliseerd of ten minste geïnternaliseerd waren. Het eigen initiatief en de informele vervangingsafspraken hebben er zoals gezegd voor gezorgd dat de alarmering en opschaling grosso modo toch goed is verlopen.	Geen separate aanbeveling door de onderzoekers.	Zie conclusienummer 32.	Directeuren Overleg Veiligheid van de Veiligheidsregio Drenthe.
39.	161	De onderzoekers zijn van mening dat planvorming en oefening nooit uitgaan van of ingaan op short-cuts, maar altijd van de Koninklijke weg, dat wil zeggen via sitraps van de verschillende staven en via het ROT. Voor het ROT was het daarmee voorspelbaar lastig om tijdens een crisis opeens "out of the box" te moeten gaan denken, iets wat hen dan ook uiteindelijk niet gelukt is.	Geen separate aanbeveling door de onderzoekers.	Toevoegen bij conclusienummer 6.	Directeuren Overleg Veiligheid van de Veiligheidsregio Drenthe.
40.	161	De onderzoekers zijn van mening dat wanneer er geen doden zouden zijn gevallen en er dus niet zou zijn opgeschaald naar GRIP-3 er door niemand buiten het CoPI aandacht aan de rookontwikkeling zou zijn besteed. Nu werd er te veel van de "kostbare" beslistijd aan dit operationele "non probleem" besteed.	Geen separate aanbeveling door de onderzoekers.	Het Directeuren Overleg Veiligheid van de Veiligheidsregio Drenthe kan kennis nemen van deze conclusie.	Niet van toepassing.
41.	161	De onderzoekers concluderen dat (ook tijdens het incident) het GBT op onderdelen geen accuraat beeld had van de situatie.	Geen separate aanbeveling door de onderzoekers.	Toevoegen bij conclusienummer 6.	Directeuren Overleg Veiligheid van de Veiligheidsregio Drenthe.
42.	162	In deze casus was het gebrek aan zowel operationele uitvoeringsmogelijkheden als een gebrek aan inzicht in de behoefte van het GBT zichtbaar in de adviezen van het ROT die het GBT vragen in algemene bewoordingen om iets te gaan <i>doen</i> ("regel de opvang van de familie, regel de communicatie, regel de verlengde opvang personeel, start de opvang").	Geen separate aanbeveling door de onderzoekers.	Toevoegen bij conclusienummer 6.	Directeuren Overleg Veiligheid van de Veiligheidsregio Drenthe.

43.	162	In deze casus lijkt er feitelijk geen meerwaarde van het ROT als multidisciplinair team richting GBT zichtbaar te zijn geweest.	Geen separate aanbeveling door de onderzoekers.	Toevoegen bij conclusienummer 6.	Directeuren Overleg Veiligheid van de Veiligheidsregio Drenthe.
44.	163	In deze casus was zichtbaar dat (ook) dit GBT de "operationele zuigkracht" niet kon weerstaan.	Geen separate aanbeveling door de onderzoekers.	Toevoegen bij conclusienummer 6.	Directeuren Overleg Veiligheid van de Veiligheidsregio Drenthe.
45.	164	De onderzoekers concluderen dat de functionaliteit van het ROT in het incident in De Punt voor het gemiddelde CoPI-lid nihil is geweest en daarmee geheel afwijkend was van wat hem/haar in oefening en planvorming is voorgespiegeld. Gesteld kan ook worden dat in deze casus het ROT inderdaad in de ogen van het CoPI alle gezag heeft verloren.	Geen separate aanbeveling door de onderzoekers.	Toevoegen bij conclusienummer 6.	Directeuren Overleg Veiligheid van de Veiligheidsregio Drenthe.
46.	164	De onderzoekers concluderen dat in het licht van de zorgvuldigheid de gekozen communicatiestrategie een terechte was. Het spanningsveld dat daardoor ontstond was onvermijdelijk en niet uniek voor dit incident maar herkenbaar bij alle flitsrampen en -crises. Uiteindelijk gaat er dan ook "slechts" om hoe men in de uitvoering met een dergelijk spanningsveld weet om te gaan. In dit geval had het GBT moeten besluiten om de locoburgemeester als boegbeeld, twee uur eerder dan de gekozen persconferentie 17.00 uur, al een persconferentie te laten geven. Ruim twee uur eerder, in het eerste GBT, werd immers al het cruciale feit bekend gemaakt dat de drie brandweermannen waren omgekomen en werd hier via de website ook onmiddellijk over gecommuniceerd.	Het verdient in de ogen van de onderzoekers dan ook een aanbeveling dat in dergelijke situaties de burgemeester zo snel mogelijk een persstatement afgeeft waarin de situatie op de juiste waarde wordt geschat en wat de bekende feiten en vooral de onzekerheden zijn, etc. Het is daarbij van het grootste belang dat enkele kernfeiten door de (communicatie)adviseurs direct worden gecheckt binnen de operationele lijn.	Toevoegen bij conclusienummer 5.	Coördinerend gemeentesecretaris
47.	165	Het CoPI heeft met veel inzet gewerkt en vanuit betrokkenheid en professionaliteit bergen werk verzet. Voor het geldt echter ook dat de weerbarstige werkelijkheid hen soms verraste. Of het nu ging over vragen die zij aan het ROT stelden en onvoorspelbaar (voor hen) terugkaatsten of in een zwart gat verdwenen, of over de beperkte invloed die hun opdrachten soms leken te hebben waar het bijvoorbeeld ging om de komst van de lijkwagens naar de plaats incident.	Een belangrijk leerpunt voor de leden van het CoPI moet zijn dat a) operationele besluitvorming (ook) veel sturing en controle op de uitvoering ervan vergt en b) er geen "cavalerie" is die opeens de zorg voor het effectgebied van het CoPI kan overnemen.	Toevoegen bij conclusienummer 6.	Directeuren Overleg Veiligheid van de Veiligheidsregio Drenthe.
48.	165	Het ROT heeft in deze casus weinig betekenis gehad voor zowel het CoPI als voor het GBT. Het lijkt niet overdreven te veronderstellen dat in de afwezigheid van het ROT de	Geen separate aanbeveling door de onderzoekers.	Toevoegen bij conclusienummer 6.	Directeuren Overleg Veiligheid van de Veiligheidsregio

		besluitvorming over de incidentbestrijding sneller zou zijn geweest. Ook hier geldt dat de deelnemers aan het ROT niet of nauwelijks adequaat zijn voorbereid op de (bekende) problematiek die hen in deze casus "overspoelde".			Drenthe.
49.	165	Het GBT heeft het incident meteen op de juiste waarde geschat en beseft dat de zwaarte van het ongeval en de resulterende mediabelangstelling tot een zorgvuldig optreden van de gemeente Tynaarlo moest leiden. Het GBT is er echter niet in geslaagd om aan de weinig realistische planvorming en oefening te "ontsnappen" en heeft daarmee in deze casus "hard gewerkt maar weinig zichtbare meter gemaakt". Het beeld dat daardoor ontstond in de media en bij de familie van de slachtoffers was echter veel negatiever dan verdiend. Het GBT heeft immers als juiste grondhouding gehad dat elke redelijke zorg moest worden verleend aan slachtoffers, familie van slachtoffers en hulpverleners. Niet alleen tijdens het incident maar ook in de vele weken erna.	Geen separate aanbeveling door de onderzoekers.	Toevoegen bij conclusienummer 6.	Directeuren Overleg Veiligheid van de Veiligheidsregio Drenthe.
50.	166	De onderzoekers zijn van mening dat aanbevelingen die gericht zijn op concrete realiseerbare oplossingen niet eenvoudig te geven zijn. Voorkomen moet juist worden dat naar aanleiding van een dergelijk incident "goedbedoelde" oplossingen worden gegeven die de suggestie wekken dat de knelpunten zich een volgende keer niet meer zullen voordoen. Hoe onbevredigend dit ook voor de opdrachtgever van dit onderzoek is; zij is immers op zoek naar concrete handzame oplossingen om zoveel mogelijk van het incident te kunnen leren.	Volgens de onderzoekers dient meer fundamenteel het sturingsconcept dat de basis vormt voor de commandostructuur herzien te worden, maar zodanig dat rekening gehouden wordt met de werking ervan in de praktijk. Vanzelfsprekend kan dit niet alleen binnen de regio Drenthe ontwikkeld en ingevoerd worden, maar zal dit landelijk opgepakt moeten worden. Meer in het bijzonder bevelen de onderzoekers voor de regio Drenthe c.q. de gemeente Tynaarlo aan om, zolang het huidige model nog landelijke staat, regionale functionarissen die onderdeel uitmaken van de verschillende multidisciplinaire teams realistisch op te leiden en te beoefenen zodat zij met de beperkingen van de huidige commandostructuur leren om te gaan. Dit geldt zeker voor de cruciale inhoudelijke adviseurs van het bevoegd gezag in het GBT. Onderzoekers bevelen aan om in de (multidisciplinaire) planvorming ook rekening te houden met deze positieve realistische-bij-effecten, inclusief de hoge mate van opkomst.	De gemeente draagt zorg dat het initiatief tot een onderzoek voor een aanpassing van het sturingsconcept van de rampenbestrijdingsstructuur geagendeerd wordt voor het veiligheidsbestuur Drenthe. De veiligheidsdirectie begeleidt daarna het onderzoek.	Directeuren Overleg Veiligheid van de Veiligheidsregio Drenthe.

Deelonderzoek 4

Voorlichting.

no.	Blz.	conclusie	aanbeveling	Actie	Uitvoeringsverantwoordelijke
51.	194	De onderzoekers concluderen dat in het licht van de zorgvuldigheid de gekozen communicatiestrategie een terechte was. Het spanningsveld dat daardoor ontstond was onvermijdelijk en niet uniek voor dit incident maar herkenbaar bij alle flitsrampen en –crises. Uiteindelijk gaat er dan ook “slecht” om hoe men in de uitvoering met een dergelijk spanningsveld weet mee om te gaan. In dit geval had het GBT moeten besluiten om de locoburgemeester als boegbeeld, twee uur eerder dan de nu gekozen persconferentie (17.00 uur), een persstatement te laten geven. Ruim twee uur eerder, in het eerste GBT, werd immers al het cruciale feit bekend gemaakt dat de drie brandweermensen waren omgekomen en werd hier via de website ook onmiddellijk over gecommuniceerd.	Het verdient in de ogen van de onderzoekers dan ook aanbeveling dat de burgemeester in dergelijke situaties altijd zo snel mogelijk een persstatement afgeeft waarin de situatie op de juiste waarde wordt geschat en wat de bekende feiten en vooral de onzekerheden zijn, etc. Het is daarbij van het grootste belang dat enkele kernfeiten door de (communicatie)adviseurs direct worden gecheckt binnen de operationele lijn. Het besluit om drie persconferenties te geven, legde een zelfgecreëerde druk op de gemeentelijke organisatie die (wel) te vermijden was geweest. Hier lijkt de gouden regel van toepassing dat als men geen voor de hand liggende vragen kan beantwoorden (in dit geval vragen over de namen van de slachtoffers) er ook geen formele persconferentie gegeven moet worden.	Toevoegen bij conclusienummer 5.	Coördinerend gemeentesecretaris.
52.	195	Geen specifieke conclusie	Leid de bij de crisiscommunicatie betrokken functionarissen allround op. Besef echter dat de competenties van een goede voorlichter anders zijn dan die van een goede crisiscommunicatieadviseur. Bereid daarom de regionale pool van voorlichters uit met een piket voor hoogwaardige crisiscommunicatie.	De gemeente vraagt de coördinerend gemeentesecretaris de aanbevelingen over de opleidingen het piket van hoogwaardige communicatieadviseurs te verwerken in de organisatie van de voorlichterspool.	Coördinerend gemeentesecretaris.
53.	196	De onderzoekers zijn van mening dat door de tijdige alarmering de oplopende communicatiedruk in het eerste uur van het incident adequaat kon worden opgevangen. Op deze plaats al mag de inzet van ook ander gemeentelijk (balie)personeel worden genoemd die vanaf het begin samen met de perscoördinator de vele telefonische vragen beantwoordden.	Geen separate aanbeveling door de onderzoekers.	De gemeente Tynaarlo neemt kennis van deze conclusie.	Niet van toepassing.
54.	196	Naar het oordeel van de onderzoekers hebben dorpsbewoners vooral elkaar geïnformeerd. Binnen een kleine gemeenschap als Eelde blijkt dat informatie snel wordt verspreid. Het effect van de –door gemeente geïnitieerde-publieksvoorlichting was daardoor beperkt. Dit is geen diskwalificatie van het gemeentelijk optreden, maar hiermee g had wel bewust rekeninggehouden moeten worden.	Houdt rekening met de snelheid waarmee ongeverifieerde en soms onjuiste informatie zich verspreid onder het publiek. Voor een deel zijn de media hiervoor verantwoordelijk. Het heeft echter geen zin om te proberen de media aan te spreken op een abstracte verantwoordelijkheid voor het publiek vertrouwen in de overheid tijdens crisistandigheden. De overheid moet zelf gelijke tred houden met de huidige informatiesnelheid om niet aan “informatiegezag” te verliezen bij de bevolking door, zoals eerder aanbevolen, direct met feiten en	Toevoegen bij conclusienummer 5.	Coördinerend gemeentesecretaris.

			onzekerheden naar buiten te treden.		
55.	197	In de opinie van de onderzoekers was dit laatste een begrijpelijk en nobel streven, maar hield geen rekening met de werkelijkheid van snelheid van mediaberichtgeving en informele nieuwsstromen (zeker in een kleine gemeenschap). Terughoudendheid bij persvoorlichting (en publieksvoorlichting) zet de gemeentelijke geloofwaardigheid sterk onder druk. Er is daarmee eigenlijk geen keuze dan het overlijden direct te communiceren, en uit te leggen dat de identiteit pas later zal worden vrijgegeven zodra de familie is ingelicht.	Geen separate aanbeveling door de onderzoekers.	Toevoegen aan conclusienummer 5.	Coördinerend gemeentesecretaris.
56.	198	Het geheel overziend is de conclusie van de onderzoekers dat de gemeente Tynaarlo zich met de juiste intentie en buitengewone inzet heeft gekwetend van haar voorlichtingstaak richting publiek en media. Voorspelbare problemen met de organisatie en de uitvoering die samenhangen met de grootte van de gemeente en de snelheid van mediaberichtgeving hebben wel geleid tot een minder dan beoogd effect op de inhoud van mediaberichtgeving en de kennis van de bevolking over het incident. Het gezag van de gemeente bij tenminste media en de directe familie van de slachtoffers heeft daaronder geleden.	Geen separate aanbeveling door de onderzoekers.	De gemeente Tynaarlo neemt kennis van deze conclusie.	Niet van toepassing.

Deelonderzoek 5

Psychosociale opvang en nazorg.

no.	Blz.	conclusie	aanbeveling	Actie	Uitvoerings- verantwoordelijke
57.	239	De psychosociale nazorg, georganiseerd vanuit de gemeente Tynaarlo, is met behulp van velen voor het grootste gedeelte goed verlopen. Er is veel aandacht en zorg (geweest) voor de direct betrokken medewerkers met als aandachtspunt de psychosociale zorg voor de nabestaanden. Er zijn in de opvang en nazorg wel fouten gemaakt of omstandigheden begaan en daaruit zijn lessen te trekken.	Geen separate aanbeveling door de onderzoekers.	De gemeente Tynaarlo neemt kennis van deze conclusie.	Niet van toepassing.
58.	239	Bij de afhandeling van de brand was (on)verwacht leiderschap nuttig en zichtbaar. Het leiderschap was niet altijd gebonden aan formele rang of functie. In een aantal gevallen hebben medewerkers niet de erkenning gekregen die ze verdienden en nodig hadden van hun formele leidinggevenden.	Geen separate aanbeveling door de onderzoekers.	De gemeente Tynaarlo neemt kennis van deze conclusie.	Niet van toepassing.
59.	239	Het bedrijfsopvangteam en het begrafenisbijstandsteam hebben een zeer belangrijke rol gespeeld in het nazorgtraject. Beide instituties hebben goed gefunctioneerd. Op onderdelen zijn opmerkingen te maken. Het was een verstandig besluit van de gemeente om het begrafenisbijstandsteam in te schakelen voor de organisatie van de uitvaarten.	Geen separate aanbeveling door de onderzoekers.	De gemeente Tynaarlo neemt kennis van deze conclusie.	Niet van toepassing.
60.	239	In nazorg, waar emoties en stress veel ruis kunnen veroorzaken, zijn heldere, expliciete afspraken extreem belangrijk. In de meeste gevallen is dat bij De Punt goed verlopen. Ook hier zijn op onderdelen missers begaan. De projectorganisatie van de gemeente heeft goed gefunctioneerd met een belangrijke rol voor het coördinatieteam onderzoek en de projectgroep Nazorg.	Geen separate aanbeveling door de onderzoekers.	De gemeente Tynaarlo neemt kennis van deze conclusie.	Niet van toepassing.
61.	239	De nazorg van de brand bij De Punt is niet onnodig geproblematiseerd. Er is in de psychosociale nazorg voornamelijk gebruik gemaakt van vrienden en familie, "peer support" en collegiale opvang. Ook bij deze algemene conclusie geldt dat de psychosociale nazorg in de richting van nabestaanden en de ondersteuning voor	Geen separate aanbeveling door de onderzoekers	De gemeente Tynaarlo neemt kennis van deze conclusie.	Niet van toepassing.

		leden van het bedrijfsopvangteam en leidinggevendens beter had gekund.			
62.	240	De rouwverwerking is nog volop aan de gang, zowel bij direct betrokkenen, maar ook bij de leden van de diverse projectgroepen. Begeleiding, monitoren om te bepalen of rouwverwerking stagneert, blijft noodzakelijk. Hierin hebben ook leidinggevendens een belangrijke, intermediaire rol. Daarnaast verdienen de nabestaanden nog steeds aandacht van de gemeente als "werkgever" van mensen die zich vrijwillig inzetten voor de maatschappij. Deze hulp aan de nabestaanden dient ook gericht te zijn op het invullen van hun eigen verantwoordelijkheid in de verwerking.	Geen separate aanbeveling door de onderzoekers.	Toevoegen aan conclusienummer 10.	Gemeente Tynaarlo
63.	240	Bij de brand in De Punt op 9 mei 2008 hebben politie en Openbaar Ministerie hun rol met betrekking tot identificatie van de slachtoffers, aanzegging van de directe familie en het (doen communiceren over) het vrijgeven van de lichamen van de slachtoffers niet adequaat vervuld. Missers gemaakt door de gemeente en de brandweer op die onderwerpen moeten in dat licht gezien worden.	De regionale politie Drenthe en het Openbaar Ministerie arrondissementsparket Assen wordt aanbevolen om de voorbereiding op haar taken die van directe invloed zijn op het welbevinden van de nabestaanden van een ramp op zwaar ongeval nadrukkelijk te evalueren.	De gemeente vraagt de regionale politie nadrukkelijk hun rol tezamen met het OM met betrekking tot de identificatie van de slachtoffers, het aanzeggen en het vrijgeven van de lichamen tijdens het incident te evalueren.	Regionale politie Drenthe.
64.	241	Het informeren van de nabestaanden is niet goed verlopen. Het serieel informeren door een vast team duurde te lang. Vanaf de plaats van het incident, vanuit het CoPI, had dit, langs de reguliere (politie-) processen, sneller georganiseerd kunnen worden. De politie heeft deze taak echter niet voortvarend opgepakt en daarmee bemoeienis vanuit het ROT en GBT geïnitieerd die geen toegevoegde waarde had en heeft het proces verder vertraagd.	Geen separate aanbeveling door de onderzoekers.	Toevoegen aan conclusienummer 2.	HVD Drenthe.
65.	241	De overdracht van de lichamen aan de nabestaanden is niet goed verlopen. De proceseigenaar (de politie in overleg met het OM) heeft dit niet voldoende gemonitord en gecontroleerd. De sterke profilering van het BBT heeft hierbij mogelijk een rol gespeeld.	Geen separate aanbeveling door de onderzoekers.	Toevoegen aan conclusienummer 2.	HVD Drenthe.
66.	241	De rol van de contactpersoon is voor de familie en brandweer/gemeente erg belangrijk. Als intermediair, als "telefoonnummer", vraagbaak en monitor voor de emoties van de nabestaanden. De benoeming was goed, maar het duurde te lang voordat de contactpersoon er daadwerkelijk was, ook gezien het feit dat de nabestaanden met name de eerste uren/dag veel vragen	Geen separate aanbeveling door de onderzoekers.	Toevoegen aan conclusienummer 2.	HVD Drenthe.

		hebben.			
67.	241	De contactpersoon wordt door de familie terecht niet beschouwd als psychosociale hulp. Daar waar de brandweermensen via het bedrijfsopvangteam (en op de achterwacht een traumapsycholoog) gesteund werden, ontbrak bij de familie een gelijke monitorende schakel, zonder hun verdriet gelijk te medicaliseren.	Geen separate aanbeveling door de onderzoekers.	Toevoegen aan conclusienummer 10.	Gemeente Tynaarlo.
68.	241	De psychosociale nazorg is nog niet afgerond. Er komen nog emotionele momenten die vragen om begeleiding. De gemeente kan dit organiseren en zorgen voor begeleiding (richting brandweermensen, andere betrokken gemeentelijke functionarissen, maar met name ook richting nabestaanden). Daarnaast kan ze ontwikkelingen bij zowel nabestaanden, brandweerlieden en andere betrokkenen monitoren. De organisatie met projectstructuur en vaste contactpersonen blijkt daarbij te werken. De gemeente kan (naar nabestaanden, naar eigen medewerkers) erkennen waar zaken zijn misgelopen, sommige zaken zijn niet meer te repareren, erkenning kan wel voor een afsluiting zorgen.	Geen separate aanbeveling door de onderzoekers.	Toevoegen aan conclusienummer 10.	Gemeente Tynaarlo.
69.	243	Geen specifieke conclusie.	De brandweer Tynaarlo kan en moet actief haar leidende rol binnen de gemeenschap van Eelde "pakken". Ook voor de brandweer geldt dat zij moet begrijpen dat de rouwverwerking nog niet is afgerond. Ze moet/kan rekening houden met emoties, woede en verdriet, ook in de contacten onderling, met anderen en ook in de zorg voor de nabestaanden.	Toevoegen aan conclusienummer 10.	Gemeente Tynaarlo.
70.	243	Het bedrijfsopvangteam heeft een bijzondere belangrijke rol gespeeld in de opvang van de betrokken brandweermensen. Vanaf het eerste "nazorgbijeenkomst" op het vliegveld zijn er veel bijeenkomsten geweest en is veel ondersteuning gegeven.	Het verdient aanbeveling om de organisatie rondom het BOT duidelijker te structureren. Wat is bijvoorbeeld de rol van de traumapsycholoog van het BBT de eerste week en de tijd daarna. Hoe wordt de (organisatorische maar ook psychosociale) begeleiding van het BOT ingevuld, de eerste week maar ook daarna? Wat wordt van de coördinator BOT verwacht? Hoe ligt de relatie tussen de coördinator BOT en de leidinggevende in de periode?	De gemeente vraagt de HVD Drenthe de aanbevelingen over het BOT te verwerken in het draaiboek van het BOT.	HVD Drenthe.
71.	245	Dodelijke ongevallen met brandweermensen komen helaas nog steeds regelmatig voor. En dus is er helaas behoefte aan een begrafenisbijstandsteam. Het BBT heeft in de aanvang van de crisis gezorgd voor rust en orde bij de gemeente. Het team heeft verder gezorgd	Het begrafenisbijstandsteam zorgt voor een overgang naar de fase na de uitvaarten. Voor de verdere nazorg wordt beperkt steun geboden. Nadenken over langere en uitgebreidere steun is wenselijk. Er zou wellicht een pool van mensen uit gemeenten met gelijke ervaring	Het BBT heeft inmiddels deze aanbevelingen verwerkt.	N.v.t.

		voor een waardig afscheid van de omgekomen brandweermannen en krijgt van alle betrokkenen veel waardering. In zeer korte tijd wordt volgens een strak protocol een groots afscheid georganiseerd. De professionaliteit van het BBT kan leiden tot een zware profilering van dit team, die bij de eigen gemeente de aandacht afleidt van de eigen processen. Dit is een valkuil voor ede nazorg.	georganiseerd kunnen worden (die in actie komen na beëindiging van de werkzaamheden van het BBT en los van het BBT kunnen functioneren. De onderzoekers willen het begrafenisbijstandsteam de overweging meegeven om te bekijken of alternatieven naast de bestaande uitvaart met korpseer wenselijk en nuttig zouden kunnen zijn vanuit het perspectief van de massale (media-)aandacht en de voergang naar de dagen erna.		
72.	247	Geen specifieke conclusie.	Om landelijk te zorgen voor afstemming en uitwisseling bevelen de onderzoekers Brandweer Nederland (via de NVBR) aan om een landelijk platform voor bedrijfsopvangteams op te richten. Het wordt aanbevolen een verdere stap te overwegen, en wel voor de ondersteuning van dit platform, de bedrijfsopvangteams, en voor acute traumazorg in bepaalde omstandigheden een landelijke brandweer traumapsycholoog aan te stellen of de verbinding aan te gaan met een professioneel instituut om professionele inbreng waar nodig te kunnen garanderen.	De gemeente verzoekt de HVD Drenthe de aanbeveling om een landelijk platform voor bedrijfsopvang teams (BOT) op te richten door te leiden naar de NVBR.	HVD Drenthe.
73.	247	Geen specifieke conclusie.	De primaire nazorg in de eerste uren na een ongeval met eigen personeel, verdient aandacht in de voorbereiding op de nazorg. Op (inter-)regionale schaal zou kunnen worden onderzocht welke functionarissen een dergelijke rol op zich kunnen nemen. Er kan niet van elke OvD verwacht worden de competenties hiervoor in huis te hebben. Indien dat toch doel is, zal de opleiding, bijscholing en screening van OvD's hierop aangepast moeten worden.	Toevoegen aan conclusienummer 70.	HVD Drenthe.
74.	249	Geen specifieke conclusie.	De onderzoekers bevelen aan om de ervaringen van De Punt breed te delen binnen het veld van gemeenten en specifiek brandweer.	De gemeente wil haar ervaringen delen met geïnteresseerden in en betrokkenen bij de crisisbeheersing en zal verzoeken daartoe honoreren. De gemeente verzoekt de HVD Drenthe de specifieke brandweeraanbevelingen en ervaringen breed te delen binnen de brandweer in Nederland en het rapport door te leiden naar de NVBR.	Gemeente Tynaarlo en HVD Drenthe.